

TERRY
PRATCHETT

The background of the cover features a large, glowing yellow airship in the center, moving from left to right. Several smaller, similar airships are visible in the distance. The sky is a mix of dark blue and orange, suggesting a sunset or sunrise. The ground below is a desert landscape with sand dunes and some structures in the distance.

**DLOUHÁ
VÁLKA**

STEPHEN
BAXTER

Nakladatelství Talpress dosud vydalo následující tituly
Terryho Pratchetta:

V sérii Úžasná Zeměplocha:

BARVA KOUZEL
LEHKÉ FANTASTIČNO
ČAROPRÁVNOST
MORT
MAGICKÝ PRAZDROJ
SOUDNÉ SESTRY
PYRAMIDY
STRÁŽE! STRÁŽE!
ERIK
POHYBLIVÉ OBRÁZKY
SEKÁČ
ČARODĚJKY NA CESTÁCH
MALÍ BOHOVÉ
DÁMY A PÁNOVÉ
MUŽI VE ZBRANI
TĚŽKÉ MELODIČNO
ZAJÍMAVÉ ČASY
MAŠKARÁDA
OTEC PRASÁTEK
HRRR NA NĚ!
NOHY Z JÍLU
POSLEDNÍ KONTINENT
CARPE JUGULUM
PÁTÝ ELEFANT
PRAVDA
ZLODĚJ ČASU
ÚŽASNÝ MAURIC
POSLEDNÍ HRDINA
NOČNÍ HLÍDKA
PODIVNÝ REGIMENT
ZASLANÁ POŠTA
BUCH!
NADĚLAT PRACHY
NEVÍDANÍ AKADEMIKOVÉ
ŠŇUPEC

Další tituly:

PORTFOLIO
KUCHAŘKA STAŘENKY
OGGOVÉ
SVOBODNEJ NÁROD
KLOBOUK S OBLOHOU
ZIMODĚJ
OBLĚKNU SI PŮLNOČ
VÝTVARNÉ UMĚNÍ
ZEMĚPLOCHY
ULICE ANKH-MORPORKU –
MAPA
MAPA ZEMĚPLOCHY
SMRŤOVA ŘÍŠE – MAPA
TURISTICKÝ PRŮVODCE
PO LANCRE – MAPA
KOBERCOVÉ
VĚDA NA ZEMĚPLOŠE
KOULE
DARWINOVY HODINKY
PRŮVODCE
PO ZEMĚPLOŠE
LU-TZEHOU ROČENKA
OSVÍCENÍ
TO NEJLEPŠÍ
ZE ZEMĚPLOŠSKÝCH
DÍAŘŮ 1998–2007
ZEMĚPLOŠSKÝ
ALMANACH
FOLKLOR ZEMĚPLOCHY
OTEC PRASÁTEK –
ILUSTROVANÝ SCÉNÁŘ
NEFALŠOVANÁ KOČKA
NÁROD
DLOUHÁ ZEMĚ
(se Stephenem Baxterem)

TERRY PRATCHETT
A STEPHEN BAXTER

DLOUHÁ
VÁLKA

TALPRESS

Copyright © Terry and Lyn Pratchett and Stephen Baxter 2013
Translation © 2014 by Jan Kantůrek
Cover © Typografické studio Trilabit, s.r.o.

First published in Great Britain in 2013 by Doubleday an imprint
of Transworld Publishers.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít
nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-540-3

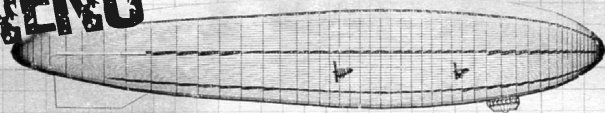
Lyn a Rhianně jako vždycky

T. P.

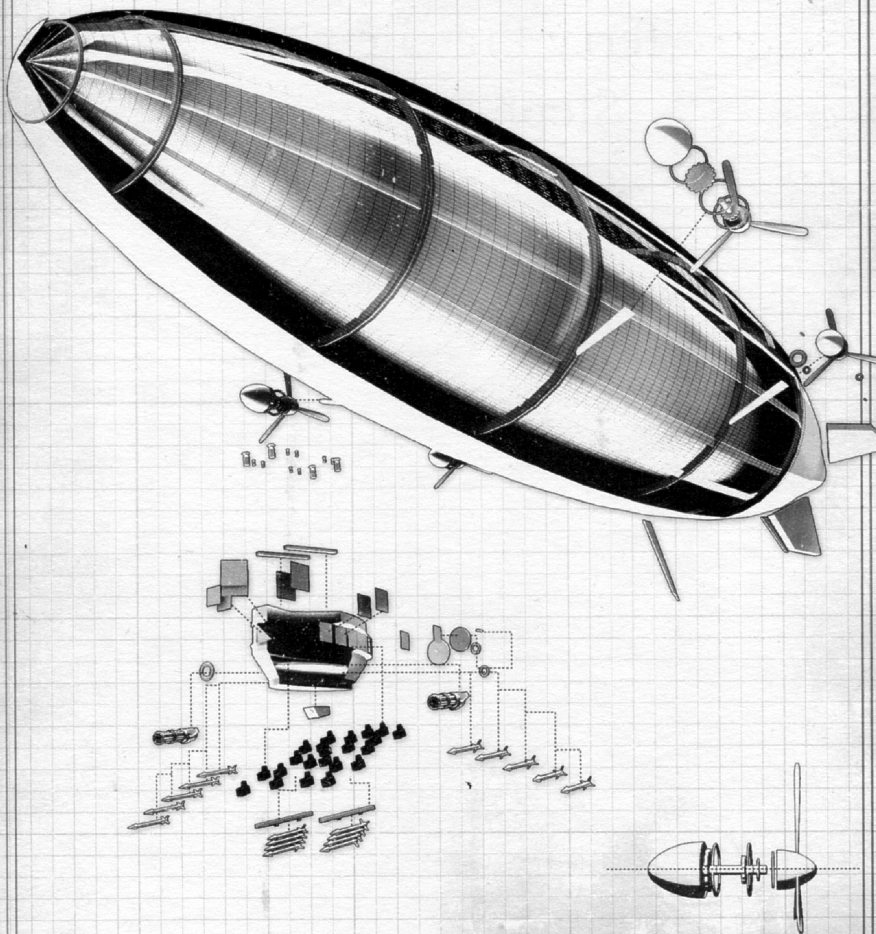
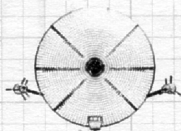
Sandře

S. B.

ODTAJNĚNO

Pracovní nákresy původního návrhu armádní vzducholodi, z nichž vycházela výroba USS *Benjamin Franklin*. Uveřejněno díky svolení Spojených technologií, General Electric, Obchodní společnosti Dlouhé Země a konsorcia VOV (Vývojového oddělení vzducholodí) Černé korporace.

Kapitola 1

NA JINÉM SVĚTĚ, DVA MILIONY VKROČENÍ OD ZEMĚ.
Jak si Monica Janssonová přečetla v průběžných titulcích videoklipu, říkali ošetřovatelé trollí samičce Mary. Jak si říkala sama trollí samička, nikdo nevěděl. Ošetřovatelé, oba muži, jeden z nich v něčem, co vypadalo jako vesmírný skafandr, teď stáli proti Mary, která se krčila v rohu místnosti vyhlížející jako moderní laboratoř. Pokud se ovšem dá říci o tvorovi, který je stavěný jako cihlová zeď porostlá černou srstí, že se krčí. Krčila se tedy v koutě a na mohutnou hrud' si tiskla mládě. Mládě, kompaktní kus svalstva, bylo také oblečeno ve vlastní stříbřité kombinéze a ze senzorů, připevněných k jeho ploché lebce, visely dráty.

Janssonová slyšela, jak jeden z mužů říká: „Vrať ho, Mary. No tak. Plánovali jsme tenhle test už dlouho. Tady George ho v tom skafandru hodí do Trhliny a to malé tam bude hodinku dvě plout ve vakuu a pak se zdravé a veselé vrátí sem. Bude v pohodě a bezpečí, a ještě si užije legraci.“

Druhý muž zachovával výhrůžné mlčení.

První se začal krok po kroku přibližovat k Mary. „Jestli se takhle budeš chovat, tak nedostaneš žádnou zmrzlinu.“

Maryiny velké, velmi lidské ruce se bleskově rozhýbaly v řadě znaků. Gestikulovala tak rychle, že bylo těžké to sledovat, ale posuňky byly zcela rozhodné.

Jak byl záznam přehráván neustále kolem a kolem, objevila

se průběžně celá řada spekulací, proč Mary v téhle chvíli jednoduše Nevkročila a nezmizela. Nejspíše to bylo proto, že ji drželi pod zemí, a nikdo nedokáže Vkročit do sklepa ani z něj Vykročit do pevné skály, na niž by po Vkročení narazil. Kromě toho Janssonová, penzionovaná policistka Madisonského policejního sboru, věděla, že je celá řada možností, jak zabránit trollovi ve Vkročení, jakmile se ho můžete dotknout.

Hodně se diskutovalo i o tom, co se to ti dva muži vlastně pokoušeli udělat. Byli ve světě sousedícím s Trhlinou – jediný Krok od vzduchoprázdna, od vesmíru, od mezery, kde měla být Země. Pracovali tam na kosmickém programu a chtěli zjistit, jestli by se dala trollí práce, tak užitečná na celé Dlouhé Zemi, využít i v Trhlině. Nebylo nic udivujícího, že dospělí trollové přistupovali k požadavku, aby vystoupili do vzduchoprázdného prostoru Trhliny, velmi neochotně. Výzkumníci ze Stanice Trhlina se proto pokoušeli přivyknout na tenhle úkol mláďata. Jako právě tohle.

„Tak na tohle nemáme čas,“ prohlásil druhý muž. Odněkud vytáhl železnou tyč. Ochromovač. Popošel kupředu a namířil tyč Mary na hrud'. „Je čas, aby máma řekla na chvilku sbohem svému –“

Trollka bleskově uchopila tyč, zlomila ji napůl a ostrý ulomený konec vrazila druhému muži do pravého oka.

Ať jste to viděli bůhví po kolikáté, vždycky to bylo šokující.

Muž se s bolestným jekotem odpotácel dozadu a mezi prsty rukou, jimiž si svíral obličej, mu tekla jasně rudá krev. První muž ho odtáhl dozadu, mimo dosah trollí samičky. „Oh, Bože! Oh, Bože! Oh, Bože!“

Mary, srst zbrocenou lidskou krví, si dál tiskla k prsům své mládě a donekonečna opakovala své posuňky.

Pak už měly události rychlý spád. Trollí samičku, tuhle matku, se pokusili vzápětí nato zpacifikovat vesmírní kadeti. Vytáhli na ni dokonce pistoli. Zastavil je ale jeden starší chla-

pík, jak se zdálo mnohem slušnější, který Janssonové připadal jako penzionovaný kosmonaut.

A kvůli všeobecné pozornosti sdělovacích prostředků, kterou případu věnovaly, teď měl přijít trest.

Od chvíle, kdy tahle nahrávka prosákla na veřejnost, stala se senzací outernetu a vedla k celé záplavě hlášení, která popisovala podobné události. Mluvilo se o týrání zvířat, obzvláště trollů, a to po celé Dlouhé Zemi. Internet a outernet vzplály válkou mezi těmi, kteří věřili, že lidstvo má s ostatními obyvateli Dlouhé Země nakládat, jak se mu zlíbí, v případě potřeby je i usmrtit. Někteří se odvolávali na biblickou nadvládu, která byla dána člověku nad rybami, ptáky, dobytkem i všemi zeměplazy – a těmi druhými, kteří si nepřáli, aby si lidstvo s sebou do nových světů bralo *všechny* své nedostatky a chyby. Incident u Trhliny, právě proto, že k němu došlo uprostřed rodícího se vesmírného programu, výrazu nejvyšších tužeb lidstva – a přestože podle Janssonové byl spíše výrazem necitlivosti, než skutečné krutosti – se stal vykřičeným případem. Ukřičená menšina volala po tom, aby s tím vlada na Prvozemi něco udělala.

A jiní by byli rádi věděli, co si o tom všem myslí trollové. Protože i trollové měli svůj způsob komunikace.

Monica Janssonová, která se dívala na klip ve svém bytě na Madisonu Západ 5, se pokoušela přečíst Maryinu znakovou řeč. Věděla, že znaková řeč, které se trollové učili v pokusných zařízeních, jako bylo tohle, je založená na lidském jazyku, na americké znakové řeči. Janssonová se s ní během své policejní praxe trochu seznámila. Nebyla žádný expert, ale rozuměla tomu, co trollka říká. A věděla, že stejně tak tomu rozumí miliony lidí na celé Dlouhé Zemi, všude, kde byl klip zpřístupněn veřejnosti.

Nechci.

Nechci.

a zavyla. Brzo se z celého močálovitého okolí začaly ozývat odpovědi.

Kobold v duchu jásal nad možností zisku, který mohl být odměnou za všechny tyhle nesnáze. Mohl získat věci, kterých si nade vše cenil, a další, které mohl výhodně zpeněžit a vyměnit. Ze všech sil se při tom ovšem snažil skrýt strach, který mu jeho nezvyklá návštěvnice a spojenkyně, bíglí princezna, naháněla.

Na vojenské základně na prvozemské Havaji zírala velitelka amerického námořnictva, kapitánka Maggie Kauffmanová, v úžasu na USS *Benjamin Franklin*, vzducholoď velikosti *Hindenburgu*, zbrusu nové vzdušné plavidlo, jehož velením byla pověřena...

A v ospalé anglické vesničce přemítal reverend Nelson Azikiwe o své malé venkovské farnosti, o tom drahocenném kousku starých časů ležícím uprostřed nezmapovaného nekonečna, a její souvislosti s Dlouhou Zemí, a také o své vlastní budoucnosti.

A v hemžícím se městě více než milion Kroků od Prvozemě bývalý průkopník Jack Green pečlivě formuloval výzvu k boji za svobodu a důstojnost na Dlouhé Zemi...

A v Yellowstonském národním parku na Prvozemí:

Strážce parku Herb Lewis byl v novém zaměstnání teprve druhý den. Neměl nejmenší ponětí, jak si poradit s rozhořčenou stížností manželů Daviesových z Los Angeles na to, že se jejich malá devítiletá Virgilie vyděla skoro k smrti a jak teď tatínek vypadá, přímo na její *narozeniny*, jako *lhář*. Nebyla to Herbova vina, že Starý věrný nezačal stříkat. Nenapravilo to ani to, že téhož dne, o něco později, zmíněná rodina spatřila své tváře ve zprávách většiny televizních stanic. Bylo to ve

chvíli, kdy zprávy o nepochopitelném chování gejíru dorazily na titulní stránky novin.

A v zdravotnickém zařízení Černé korporace na jedné z Nižších Zemí.

„Sestro Agnes? Musím vás zase na chvilku probudit, jenom pro kontrolu...“

Agnes měla pocit, že zaslechla hudbu. „Myslím, že jsem vzhůru.“

„Vítejte nazpět.“

„Nazpět odkud? A vy jste kdo? A co je to za zpěv?“

„Stovka tibetských mnichů. Byla jste čtyřicet devět dnů –“

„A ta příšerná muzika?“

„Aha. Tak *to* musíte říct Johnu Lennonovi. Slova a citáty z Knihy mrtvých.“

„To je ale kravál.“

„Agnes, vaše smysly budou potřebovat ještě nějakou chvíli, než si zvyknou. Ale myslím, že byste se na sebe dokázala podívat do zrcadla. Nebude to trvat dlouho...“

Nedokázala říci, *jak* dlouho to trvalo, ale nakonec se objevilo světlo, zpočátku velmi slabé, ale každým okamžikem sílící.

„Na některých místech ucítíte jistý tlak, jak vás budeme zvedat do vzpřímené polohy. Nemělo by to být nepříjemné. Na vaší schopnosti rozsáhlejšího pohybu nemůžeme pracovat, dokud nebudete silnější, ale s novým tělem splynete s minimální bolestí. Věřte mi, já sám jsem tím prošel mnohokrát. Takže se uvidíte asi... teď.“

A sestra Agnes se skutečně uviděla. Podívala se na své tělo, růžové, nahé, čerstvé a *velmi* ženské. Necítila, že by se jí po hnuly rty – ale když už o tom mluvíme, ona své rty necítila vůbec –, ale okamžitě se zeptala: „Kdo nařídil *tohle*?“

Kapitola 2

Sally Linsayová dorazila do Čertvíkde rychle a rozzuřená. Ale *na tom* nebylo vůbec nic neobvyklého.

Jošua Valienté, který se vracel z odpolední práce v kovárně, zaslechl její hlas už kus od domu. Na tomhle světě, jako na všech světech Dlouhé Země, se blížil konec března a světlo už pomalu sláblo. Ode dne, kdy dorazila na jeho svatbu, byly návštěvy jeho staré dobré přítelkyně zřídka a výjimečné a obvykle znamenaly, že je něco v nepořádku – a to hodně. Helen, jeho žena, to věděla stejně dobře jako on. Jošua, kterému se sevěřel žaludek, přidal do kroku.

Sally seděla u kuchyňského stolu a rukama objímala hrnek z místní keramiky, s napůl vypitou kávou. Dívala se na opačnou stranu, zatím si ho nevšimla a on se u dveří zastavil, aby si ji dobře prohlédl, zkoumal náladu, zvažoval situaci.

Helen se přebírala ve spíži a Jošua viděl, že už připravila sůl, pepř, zápalky. Na stole viděl rozbourané a očištěné maso, kterého bylo tolik, že muselo obyčejné rodině vystačit na několik týdnů. To bylo podle zákona průkopníků. Valientovi samozřejmě maso nepotřebovali, ale na tom nezáleželo. Platil nepsaný zákon, že poutník, který přišel na návštěvu, přinesl maso, a hostitel mu oplatil nejen jídlem, vařeným a doplněným přílohou, ale také trochou těch malých příjemností a potřeb, které se v divočině prakticky nedaly získat – jako nocleh v pohodlné čisté posteli nebo sůl, pepř, zápalky a podobně.

Jošua se usmál. Sally se pyšnila tím, že je soběstačnější než Daniel Boone a kapitán Nemo dohromady, ale každopádně i Daniel Boone musel toužit po pepři, stejně jako Sally.

Teď jí bylo třiačtyřicet, byla o několik let starší než Jošua a o šestnáct let starší než Helen, což jejich vzájemným vztahům nijak zvlášť nepomáhalo. Prošedlé vlasy měla úpravně staženy v týle a na sobě měla své tradiční oblečení – silné džínsy a vestu bez rukávů s mnoha kapsami. A jako vždycky byla štíhlá, šlachovitá a až nezvykle mlčenlivá a ostražitá.

Právě teď pozorovala předmět na stěně – zlatý prsten posázený safíry, pověšený na kusu niti na hrubém hřebu vykováném v místní kovárně. Byla to jedna z mála památek, které si Jošua schovával, památka na objevitelskou cestu napříč Dlouhou Zemí, již oni dva podnikli s Lobsangem. Nebo na *Cestu*, jak tomu podniku říkal svět o deset let později. Byla to okázalá věčička a příliš velká na lidský prst. Jenže, jak Sally věděla, nevyrobili ji lidé. Hned pod prstenem visela další ozdoba, laciný náramek z umělé hmoty a suchých těstovin, náramek pro dítě, křiklavý a nevkusný. Jošua si byl jistý, že i význam tohoto předmětu si Sally dobře pamatuje.

Vykročil kupředu a úmyslně strčil do dveří tak, že zaskřípaly. Otočila se a bez nejmenšího úsměvu si ho kriticky prohlédla.

„Slyšel jsem, že jsi dorazila,“ řekl.

„Přibral jsi.“

„Jo, taky tě rád vidím, Sally. Předpokládám, že jsi nás navštívila z nějakého důvodu. Vždycky máš nějaký důvod.“

„Hm, jasně.“

Zajímalo by mě, jestli takhle nevypadala Calamity Jane, pomyslel si Jošua, když si váhavě sedal. Jako výbuch střelného prachu, který čas od času otřese vaším životem. Možná, že ano, i když Sally měla lepší přístup k osobní hygieně a toaletním potřebám.

Helen se přesunula do kuchyně a Jošua ucítil grilované

maso. Když zachytil její pohled, mávnutím ruky odmítla jeho nevysslovenou nabídku pomoci. Poznal, když chtěl být někdo taktní. Helen se pokoušela poskytnout jim trochu prostoru. Chtěla být taktní, ale Jošua se obával, že by to také mohl být začátek jednoho období Helenina ledového mlčení. Vždyť tak nebo tak, Sally byla přece jen žena, která měla dlouhý, složitý a všeobecné *známý* vztah s jejím manželem, a to ještě předtím, než Helen poznal. A bylo to dokonce tak, že když Jošua potkal Helen poprvé, byla Sally po jeho boku. Sedmnáctiletá členka průkopnické rodiny ze zbrusu nového městečka kolonistů Dlouhé Země. Jeho mladá žena nikdy netančila radostí, když se Sally objevila.

Sally si to neuvědomovala, nebo jí to bylo jedno, a teď čekala, až se jí zeptá.

Povzdechl si. „No tak, do toho. Co tě sem přivádí tentokrát?“

„Další slizák zabil dalšího trolla.“

Zabručel. Na outernetu se v posledních dnech objevila celá záplava podobných incidentů, které se odehrávaly po celé Dlouhé Zemi, od Prvozemě po Valhallu a ještě dál, očividně všude až k Trhlině, pokud se dalo soudit podle události s malým trollčetem ve skafandru z padesátých let.

„Tentokrát ho rozřezal. Doslova,“ pokračovala Sally. „Ohlásili to v kanceláři na Olovnici, to je hned za Izolanty –“

„Vím, kde to je.“

„Tentokrát to bylo mládě. Části těla byly odebrány pro nějaké obřady lidového léčitelství. Tentokrát toho chlápka vážně chytli a zavřeli na základě obvinění z krutosti. Ale jeho rodina kope na všechny strany, protože prý, k sakru, o co jde, vždyť to bylo jenom zvíře, ne?“

Jošua zavrtěl hlavou. „Všichni podléháme federálním zákonům. V čem je problém? Copak se na ten případ nedají aplikovat prvozemské zákony o týrání zvířat?“

„Tak právě v *těch* vládne pěkný chaos, Jošuo, mají jiná

pravidla na státní a federální úrovni a pře o výklad těch pravidel se vede po celé Dlouhé Zemi. A to už nemluví o nedostatku prostředků je prosazovat.“

„Víš, já politiku Prvozemě příliš nesleduju. My tady chráníme trolly na základě práv o občanství města.“

„Vážně?“

Usmál se. „Vypadáš překvapeně. Nejsi sama, kdo se stará, víš? A kromě toho, trollové jsou příliš užiteční, než abychom je nějak obtěžovali, nebo dokonce vyhnali.“

„No, jak je vidět, ne všichni jsou tak civilizovaní. Nezapomínej, Jošuo, že oficiálně tu šéfují prvozemští politikové, a to jsou, s prominutím, pěkní hajzlové. A vůbec tomu nerozumí! To *nej*sou lidé, kteří by si byli ochotní zablatit své naleštěné boty kdekoliv dál než v parku, maximálně tak na nějakém Západu 3. Nemají představu, jak je důležité, aby lidstvo udržovalo s trolly přátelské styky. Dlouhá řeč je toho plná.“

To znamenalo, že o tom bude brzo vědět každý troll na Dlouhé Zemi.

Sally pokračovala: „Pochop, problém je v tom, že před dnem Nazemvkročení většina trollů znala a posuzovala lidstvo podle zkušeností, které měli z míst jako Šťastný přístav, kde žili s lidmi. Mírumilovně, konstruktivně...“

„I když trochu nepřírozně.“

„No, dobrá. Ale teď dochází k tomu, že se trollové potkávají s obyčejnými lidmi. To znamená s pitomci.“

S pocitem sílících obav se zeptal: „Sally – proč jsi sem přišla? Co chceš, abych s tím udělal?“

„Máš své povinnosti, Jošuo.“

A Jošua věděl, že chce, aby s ní vyrazil na Dlouhou Zemi. A znovu zachraňoval světy.

K čertu s tím, pomyslel si. Časy se změnily. On se změnil. Měl povinnosti *tady*, ke své rodině. Ke svému domovu, k městu, kde ho, podle něj dosti hloupě, zvolili starostou.

Jošua se do toho místa zamiloval ještě dřív, než ho spatřil, protože si řekl, že první obyvatelé, kteří nazvali svůj domov Čertvíkde, budou pravděpodobně slušní lidé se smyslem pro humor, a ukázalo se, že je to pravda. A co se týče Helen, která se vydala se svými rodiči na Dlouhou Zemi, aby si tam založili nový domov, pro tu byl tenhle způsob života to, v čem vyrostla. A jak se ukázalo, tohle místo, kam přišli, milion Kroků vzdálený otisk údolí Mississippi, mělo čistý vzduch, řeka se hemžila rybami a země byla bohatá na zvěř a další přírodní zdroje, jako byly žíly olovených a železných rud. Díky hmotové spektrometrii, kterou provedly twainy na okolních krajinných útvarrech a kterou si Jošua vyžádal jako protekční službu, dokonce otevřeli měděný důl. A jako prémie, jak se ukázalo, tady bylo ovzduší o trochu chladnější než na Prvozemi a v zimě místní kopie Mississippi pravidelně zamrzala – což bylo dech beroucí divadlo, i když každoročně ohrožovalo několik neopatrných životů.

Když sem dorazili, byl Jošua, dokonce i proti své mladé ženě, bez ohledu na všechny své cesty po Dlouhé Zemi usedlickým nováčkem. Teď už ho ale považovali za zkušeného lovce, řezníka a univerzálního řemeslníka – a v posledních dnech už i za kováře a hutníka. A, alespoň do dalších voleb, i za starostu. Helen momentálně pracovala jako starší porodní asistentka a hlavní botanička-bylinářka.

Byla to samozřejmě tvrdá práce. Rodiny průkopníků žily mimo dosah nákupních středisek a vždycky bylo třeba upéct chleba, vyudit šunku, vytopit tuk a uvařit pivo. Tady venku se pracovalo neustále. Jenže práce byla potěšením. A práce teď byla Jošuvým životem...

Někdy postrádal samotu. Svá volna, jak jim říkal. Ten pocit prázdnoty, když byl jediný na celém světě. Nepřítomnost tlaku ostatních myslí, tlak, který pociťoval i tady, i když to byl jen stín toho, co cítil na Prvozemi. A pak ten podivný pocit toho

dalšího, čemu vždycky říkal Ticho, co se podobalo náznaku bezbřehých myšlenek nebo souboru myslí, shromážděných někde nesmírně daleko. Kdysi se setkal s jednou z těch vzdálených myslí v podobě výjimečné První osoby jednotného čísla. Ale věděl, že tam jsou ještě další. Slyšel je jako gongy dunící ve vzdálených horách... To všechno kdysi měl. Ale *tohle*, co tak opožděně objevil, bylo mnohem vzácnější. Žena, syn a jednoho dne možná i druhé dítě.

Teď se pokoušel nevšímat si toho, co se děje za hranicemi města. Vždyť, koneckonců, on Dlouhé Zemi nic nedlužil. Zachránil řadu životů na Vkročných světech už v den Nazemvkročení, a později polovinu z těch světů společně s Lobsangem otevřel. On už si svou práci v téhle nové době odvedl, ne?

Jenže teď tady byla Sally, jako vtělení jeho minulosti seděla u jeho kuchyňského stolu a čekala na odpověď. No, s odpovědí spěchat nebude. Obecně řečeno, Jošua nebyl ani v těch nejlepších časech uspěchaný řečník. Utěšoval se tím, že ten nejpomalejší je nakonec ten nejrychlejší.

Upřeli pohled jeden druhému do očí.

K Jošuoově úlevě nakonec vešla Helen a donesla pivo a karbanátky. Doma vařené pivo, doma pěstované hovězí, doma pečený chleba. Sedla si k nim, začala docela příjemný rozhovor a vyptávala se Sally na její poslední cesty a místa, která navštívila. Když se najedli, Helen se zvedla, posbírala nádobí a dala se do jeho mytí. Znovu odmítla Jošuoovu pomoc.

A celou tu dobu pod povrchem probíhal další rozhovor. Každé manželství má svůj soukromý jazyk. Helen dobře věděla, proč tady Sally je, a po devíti letech manželství slyšela ten pocit blížící se ztráty stejně silně, jako kdyby ho vysílali v rádiu.

Pokud to slyšela i Sally, nedbala na to. Jakmile je Helen nechala u stolu zase samotné, pokračovala. „A jak říkáš, není to ojedinělý případ.“

„Co není jediný případ?“

„Ten masakr na Olovnici.“

„To praví šeptanda, hm, Sally?“

„A teď už to není ani ten nejznámější. Chceš podrobný seznam?“

„Ne.“

„Jistě chápeš, co se to tady děje, Jošuo. S Dlouhou Zemí lidstvo dostalo druhou možnost. Nový začátek, možnost opustit Prvozemi, celý svět, který se nám podařilo zkazit –“

„Vím, co se chystáš říct.“ Věděl to, protože to řekla už snad milionkrát předtím. „Zničíte si svoji druhou šanci žít v ráji ještě dřív, než na něm zaschla barva.“

Přišla Helen a s rozhodným „bum!“ postavila na stůl velkou mísu zmrzliny.

Sally se na zmrzlinu zadívala pohledem psa, který uviděl brontosauří kost. „Vy děláte *zmrzlinu*? Tady?“

Helen si přisedla ke stolu. „Jošua vloni vynaložil spoustu hodin práce na ledárnu. Nebylo to tak těžké, když jsme jednou zjistili, jak na to. Trollové zmrzlinu milují. A tady bývá teplé počasí. Je úžasné mít něco takového, když provádíš výměnný obchod se sousedy.“

Jošua slyšel podtext, i když Sally samozřejmě nikoliv. *To nemluvíme o zmrzlině. Mluvíme o našem životě. O tom, co tady budujeme. A čeho ty, Sally, nejsi ani v nejmenším součástí.*

„Jen do toho, posluž si. Máme jí spoustu. Je dost hodin, samozřejmě, budeme rádi, když tady zůstaneš na noc. Nechceš se zajít podívat na Danovo školní představení?“

Jošua zahlédl na Sallyině tváři výraz upřímné hrůzy. Aby projevil milosrdenství, řekl: „Neboj se. Nebude to tak špatné, jak si myslíš. Máme chytré děti, slušné a ochotné rodiče, dobré učitele – a já bych to měl vědět, jsem jedním z nich stejně jako Helen.“

„Společná výuka?“

„Ano. Soustředili jsme se na techniky přežití, metalurgii,

léčebnou botaniku. Na biologii zvířat Dlouhé Země, na celou řadu praktických znalostí a dovedností, od opracování pazourku k výrobě skla...“

„Ale nejsou to všechno jen průkopnické záležitosti,“ vmísila se mu do řeči Helen. „Máme opravdu vysokou úroveň. Učí se dokonce i řecky.“

„To pan Johansen,“ přikývl Jošua. „Příslušník Aristotelovy akademie. Přichází sem dvakrát měsíčně z Valhally.“ Usmál se a ukázal na zmrzlinu. „Tak do toho, dokud je to studené.“

Sally si naložila velkou sběračku a rychle ji zhlkala. „Páni. Průkopníci se zmrzlinou.“

Jošua si to vzal jako záminku k obraně svého domova. „Víš, nemusí to být vždycky jako u Donnerovy skupiny, Sally –“

„Vy jste taky osadníci s mobily, je to tak?“

Byla pravda, že tady byl život o trochu snazší než život průkopníků jinde na Dlouhé Zemi. Na téhle Zemi, Západ 1 397 426, měli dokonce satelitní navigaci – a jen Jošua, Helen a několik dalších věděli, proč se Černá korporace rozhodla využít *tenhle* konkrétní svět k vyzkoušení prototypu nové technologie, díky níž svět obíhalo čtyřiadvacet minisatelitů, vypuštěných z malé, mobilní rampy. Říkejme tomu službička od starého přítele...

Mezi těmi několika, kteří to věděli, byla samozřejmě i Sally.

Jošua se k ní obrátil. „Nech toho, Sally. Navigační satelity a to ostatní je tady samozřejmě kvůli mně. Já to vím. Mí přátelé to vědí také.“

Helen se usmála. „Jeden z techniků, kteří tady ten projekt prováděli, řekl jednou Jošuovi, že Černá korporace ho považuje za ‚cennou dlouhodobou investici‘. Kterou stojí za to si pěstovat. Tu a tam mu dát nějaký pěkný dáreček.“

Sally si odfrkla. „Tady vidíš, jak tě Lobsang bere. Jak ponižující.“

Jošua si toho nevšímal, jako si ostatně nevšímal žádných

poznámek směřovaných k tomu konkrétnímu jménu. „A navíc vím, že někteří lidé se rozhodli přijít sem *kvůli* mně.“

„Proslulý Jošua Valienté.“

„Proč ne? Je fajn, když nemusíš dobré lidi shánět. A když sem nezapadnou, stejně odcházejí.“

Sally otevřela ústa připravená pronést několik dalších jízlivých poznámek.

Ale jak se zdálo, Helen už toho měla dost. Vstala. „Sally, jestli si chceš odpočinout, v chodbě o kousek dál je pokoj pro hosty. Divadlo začíná za hodinu. Dan – náš syn, možná si ho pamatuješ – už je na radnici a pomáhá s posledními přípravami, což znamená, že sekýruje ostatní děti. Dej si další zmrzlinu, až budeme pryč, jestli dostaneš chuť. Je to jen kousek odsud.“

Jošua se trochu nuceně zasmál. „Tady je všechno jen kousek odsud.“

Helen vyhlédla hrubým sklem okna. „A vypadá to jako další překrásný večer...“

Kapitola 3

A skutečně to byl dokonalý jarní večer. Samozřejmě, tenhle svět už zdaleka není nedotčený, pomyslel si Jošua, když všichni tři kráčeli k budově městské radnice na školní představení. Bylo vidět mýtiny, které se zakusovaly do hustých lesů na březích řeky, kouř z výhní a dílen a vyježděné cesty, které procházely lesem, přímé a jasné. Ale přesto to první, co upoutalo oko, byla klasická krajina, dlouhý záhyb téhle Vkročné kopie Mississippi a mosty a lesní moře, které halilo oba břehy. Čertvíkde vypadalo tak, jak pravděpodobně vypadalo jeho mateřské městečko na Prvozemí – Hannibal v Missouri – někdy začátkem devatenáctého století, za dnů Marka Twaina. Co se Jošuy týkalo, říkal si, že za své peníze dostal dobré zboží.

Bohužel, v téhle chvíli byla dokonalost oblohy narušena doutníkovým tělem twainu, který visel nepřilíši vysoko nad zemí.

Vzducholoď právě vykládala s pomocí provazové lanovky, takže se z jejích útrob k zemi snášela bedna za bednou, balík za balíkem. V houstnoucím soumraku se její trup leskl jako bronzový a plavidlo vypadalo jako loď z jiného světa, a v jistém slova smyslu tomu tak i bylo. I když mělo představení na radnici zakrátko začít, bylo tady pořád několik studentů, kteří zvedali pohledy k nebi, chlapců s hladovými výrazy, z nichž každý by byl dal nevíím co za to, kdyby se mohl jednoho dne stát na twainu kormidelníkem.

Jošua si pomyslel, že twain je symbolem mnoha věcí. Tak pro začátek například symbolem reality samotné Dlouhé Země.

Dlouhá Země: Před pětadvaceti lety, v den Nazemvkročení, zjistilo lidstvo, že má schopnost ukročit stranou a vejít do nekonečné řady planet Zemí, z té první do druhé a do další a další. Nebyla k tomu třeba žádná kosmická loď, na každou z těch Zemí se prostě dalo dojít. A každá z nich se podobala originálu, až na to, že na nich nebyli lidé a následky jejich činnosti. Každý, komu se zachtělo světa, ho mohl mít. Pokud byly správné hlavní vědecké teorie, pak tady existovaly miliony a miliony světů.

Existovali samozřejmě lidé, kteří v okamžiku, kdy stanuli tváří v tvář takové krajině, zamkli dveře a schovali se. Jiní lidé udělali totéž ve vlastní hlavě. Ale jiní ožili. A právě pro tyhle lidi, v jejich osadách roztroušených po mnoha nových světech o čtvrt století později, byly twainy životní nezbytností.

Po průkopnické průzkumné cestě před deseti lety, kterou podnikli Jošua s Lobsangem na lodi *Mark Twain* – což byl prototyp, první Vkročující loď schopná převážet náklady i cestující, Douglas Black, majoritní podílník Černé korporace, která *Twaina* postavila a podporovala Lobsanga a Jošuu na jejich výpravě, oznámil, že tahle technologie bude jeho dar světu. Bylo to Blackovo typické gesto, komentované s velkou dávkou cynismu kvůli jeho motivaci, ale přivítané všemi s otevřenou náručí. Teď, o deset let později, dělaly twainy pro kolonizaci Dlouhé Země totéž, co konestožské vozy a Ponny Expres kdysi udělaly pro Divoký západ. Twainy létaly a létaly a jejich cesty propojovaly vznikající rašící Vkročné světy... Daly dokonce podnět ke vzniku nových průmyslových odvětví. Helium pro plnění komor, na Prvozemi vzácné, se teď čerpalo ve Vkročných kopiích Texasu, Kansasu a Oklahomy.

V dnešních dnech se dokonce i zprávy na Dlouhé Zemi šířily díky vzdušné flotile poměrně rychle. Vznikala jakási síť

podobná internetu, která ovšem spojovala řadu světů a byla známá jako ‚outernet‘. Na každém světě, kterým prolétaly, složily vzducholodě v ústředním uzlu spěšné aktuální zásilky, které byly později distribuovány po celém světě, a naložily poštu a zásilky určené pro další světy. A když se vzducholodě míjely někde mimo hlavní, neboli páteřní trasu Prvozemě – Valhalla, odehrál se takzvaný „gam“ – což je výraz používaný v minulosti na velrybářských lodích, které se na svých dlouhých plavbách náhodně setkávaly – přirazily k sobě a vyměnily si novinky a poštu. Bylo to většinou zcela neformální, ale to byla i internetová síť Prvozemě před dnem Nazemvkročení. A právě proto, že to bylo neúřední, bylo to spolehlivé. Pokud měl váš dopis správnou adresu, našel si cestu na místo určení.

Samozřejmě existovala i místa jako Čertvídke, která přítomnost takových vetřelců odmítala, protože twainy, tak či tak, představovaly dosah prvozemské vlády, dosah, který nebyl vždy vítáný.

Během let se vztah prvozemských úřadů ke koloniím měnil, kolísal od nenávisti a zavržení ke spolupráci a legislativě. V dnešních dnech platilo pravidlo, že jakmile měla nějaká kolonie víc než sto lidí, čekalo se od ní, že se ohlásí na federálních úřadech na Prvozemi jako „oficiální“. Brzy se pak ocitla na mapách a objevily se twainy, které se snesly z oblohy, aby vyložily lidi a zvířata, suroviny a zdravotní potřeby a odvezly jakékoliv produkty, jež chtěla kolonie nabídnout, do velkých Vkročných středisek, jako byla právě Valhalla.

Jak twainy pluly mezi starými Spojenými státy a světa jejich Aegisu – až do daleké Valhally, skoro půl druhého milionu Kroků od Prvozemě –, spojovaly mnoho Amerik a více méně k všeobecné spokojenosti potvrzovaly, že většina z nich pochoduje podle stejného bubnu. A to navzdory skutečnosti, že mnoho lidí na Vkročných světech nevědělo, o jakém bubnu se to mluví, nebo, k čertu, v jakém rytmu bubnují, protože *jejich*

prioritou byli oni sami a jejich sousedé. Prvozemě a její pravidla, politika a daně se zdály být čím dál tím vzdálenější abstrakcí, twainy netwainy ...

A právě teď zvedala k tomuhle poslednímu twainu dvojice lidí oči plné podezření.

Sally řekla: „Myslíš, že je *on* tam nahoře?“

„Přinejmenším nějaké jeho vtělení,“ odpověděl Jošua. „Twainy nemohou Vzkročovat bez umělé inteligence na palubě. Znáš ho, je samý záložní systém. Je rád, když může být tam, kde se něco děje, a právě teď se něco děje *všude*.“

Mluvili samozřejmě o Lobsangovi. I teď by měl Jošua potíže vysvětlit, kdo přesně Lobsang je. Nebo co. *Představte si Boha ve svém počítači, v telefonu, v počítačích všech ostatních. Představte si někoho, kdo téměř je Černou korporací, s veškerou její silou a bohatstvím a vlivem. A kdo se, navzdory tomu všemu, chová ve srovnání s většinou bohů jako příčetný a dobročinný. Ach, ano, a kdo občas kleje v tibetštině...*

Jošua pokračoval: „Shodou okolností jsem slyšel, že dokonce vyslal jedno ze svých zmnožení ven z našeho solárního systému v nějaké vesmírné sondě. Znáš ho, vždycky se dívá daleko dopředu. A záloh není nikdy dost.“

„Takže teď by dokázal přežít i výbuch slunce,“ prohlásila Sally suše. „Hned jsem klidnější,“ ušklíbala se, „jsi s ním ve spojení často?“

„Ne. Teď ne. Už deset let ne. Ne od té chvíle, kdy on, nebo které to *jeho* vtělení sídlí na Prvozemi, dovolil, aby byl Madison zničen malou atomovou pumou. Bylo to moje rodné město, Sally. K čemu je přítomnost něčeho takového, jako je Lobsang, když nedokáže zabránit něčemu takovému? A jestli tomu *mohl* zabránit, proč to neudělal?“

Sally pokrčila rameny. Vstoupila tehdy do trosek Madisonu spolu s ním. Očividně neměla odpověď.

Pak si uvědomil, že před nimi kráčí Helen a hovoří se

skupinkou sousedů, přičemž měla na tváři výraz, který Jošua, veterán devítiletého manželství, nazýval „společenský“. Mírně poplašený zrychlil, aby ji dohonil.

Měl dojem, že když dorazili k radnici, všem se ulevilo. Sally přečetla název hry z ručně napsaného plakátu, přilepeného na zeď. „Moby Dickova pomsta.“ To si ze mě musíte dělat srandu.“

Jošua nedokázal potlačit úsměv. „Je to dobrá věc. Počkej, až uvidíš tu část, kde se objeví podloudná velrybářská flotila. Děti se dokonce kvůli té scéně naučily trochu japonsky. Tak pojď, máme sedadla úplně vpředu...“

Bylo to opravdu znamenité představení, od úvodní scény, v níž na forbinu vyšel vypravěč v solí potřísněném nepromokavém kabátě: „Říkejte mi Ismael.“

„Ahoj, Ismaeli!“

„Ahoj, kluci a holky!“...

Když pak po velké závěrečné scéně „Harpuna lásky“ musela zpívající oliheň třikrát přidávat, smála se dokonce i Sally nahlas.

Na oslavě, uspořádané po představení, se ve velké síni děti a rodiče promíchali. Postávala tam i Sally se sklenkou v ruce. Ale jak si Jošua pomyslel, její výraz při tom, jak se rozhlížela po rozpovídáných dospělých a rozzářených dětských tvářích, pomalu kysnul.

Jošua se rozhodl riskovat otázku: „Na co teď myslíš?“

„Je to všechno tak zatraceně *milé*.“

„A ty jsi ničemu *milému* nikdy nevěřila, Sally, že?“ obrátila se k ní Helen.

„Vždycky si myslím, že se tak člověk otevírá.“

„Otevírá čemu?“

„Kdybych byla cynik, začala bych přemýšlet o tom, jestli se dřív či později neobjeví nějaký zkurvysyn, který celý tenhle váš

vysněný *Malý domek na prérii* zadupe do země.“ Podívala se na Helen. „Omlouvám se, že jsem řekla ‚zkurvysyn‘ před vašimi dětmi.“

K Jošuvě, ale především k Sallyině překvapení se Helen rozesmála. „Ty se neměníš, Sally, co? Ne, to se nikdy nestane. Myslím to zadupání do země. Podívej – myslím, že jsme dost silní. Tím chci říct fyzicky i intelektuálně silní. Pro začátek – nemáme tady Boha. Většina rodičů v Čertvíkde jsou ateističtí nevěřící, nebo v lepším případě agnostici – prostě lidé, kteří žijí svůj život, aniž by žádali pomoc shůry. Učíme své děti zlatému pravidlu –“

„Nedělej, co nechceš, aby jiní dělali tobě.“

„To je jedna věc. A podobné životní lekce. Daří se nám dobře. Pracujeme společně. A myslím, že děláme pro děti to nejlepší. Učí se, protože jim to podáváme jako hru. Podívej se na malého Michaela, na toho chlapce v kolečkovém křesle támhle. Napsal scénář té hry a Achabova píseň byla celá jeho.“

„Která? ‚Dal bych vděčně svou druhou nohu za tvé srdce‘?“

„Ano, to je ona. Je mu teprve sedmnáct, a jestli se mu nedostane příležitosti rozvinout svůj hudební talent, neexistuje spravedlnost.“

Sally vypadala nezvykle zamyšleně. „No, pokud má kolem sebe lidi, jako jste vy dva, jistě svou šanci dostane.“

Helenin výraz se změnil. „To se nám posmíváš?“

Jošua zpozorněl a připravil se na výbuch.

Ale Sally řekla jen: „Nikom neprozradí, že jsem to řekla, ale závidím ti, Helen Valientová, rozená Greenová. Rozhodně aspoň trochu. I když to *není* kvůli Jošuvovi. A mimochodem, to pití je skvělé, co je to?“

„Roste tady v okolí jeden strom, je to jakýsi druh javoru... Ukážu ti ho, jestli chceš.“ Pozvedla sklenici v přípitku. „Tak na tebe, Sally.“

„Proč to?“

„No, třeba proto, že jsi udržela Jošuu naživu tak dlouho, že jsem ho mohla potkat.“

„Tak to je fakt.“

„A buď naším hostem, jak dlouho se ti líbí. Řekni mi ale pravdu. Přijela jsi proto, abys Jošuu zase odvedla, že?“

Sally se zadívala do sklenice a pak poněkud chladně odpověděla: „Ano, je mi líto.“

„Jde o ty trolly, že?“ zeptal se Jošua. „Sally, a co chceš, abych s tím dělal, ale konkrétně?“

„Podívej se na všechno, co souvisí se zákony o ochraně zvířat. Podívej se na případy, které se teď projednávají na Olovnicí, kolem Trhliny a jinde. Pokus se získat nějaké nařízení pro ochranu trollů, které bude správně formulováno a vymáháno –“

„Chceš tím říct: ‚Vrať se zpátky na Prvozemi‘.“

Usmála se. „Zahraj si na Davy Crocketta, Jošuo. Vylez z pralesů a běž do kongresu. Jsi jedním z mála průkopníků Dlouhé Země, kteří mají na Prvozemi nějakou pověst. Ty a pak ještě těch několik masových vrahů, kteří porcovali své oběti sekerou.“

„Díky.“

„Tak co, jdeš se mnou?“

Jošua vrhl rychlý pohled na Helen. „Rozmyslím si to.“

Helen odvrátila oči. „Pojďte, najdeme Danyho. Na jednu noc to bylo vzrušujících věcí až až, bude to utrpení, dostat ho do postele a uspat...“

Helen musela té noci opravdu dvakrát vstát, než se Dan uklidnil. Když se vrátila z dětského pokoje podruhé, strčila do Jošuy. „Spíš?“

„Teď už ne.“

„Přemýšlela jsem a něco mě napadlo. Jestli půjdeš, půjdeme já a Dan s tebou. Alespoň na Valhallu. A myslím, že by měl alespoň jednou v životě vidět Prvozemi.“

„To by se mu určitě líbilo,“ zamumlal Jošua ospale.

„Ne, když zjistí, že máme v plánu zapsat ho na studia ve Valhalle...“ Přes to, jak Sally Linsayové vychválila zdejší školu, by byla Helen ráda poslala syna Dana na nějakou dobu do města, aby si rozšířil obzory, kontakty a získal dostatek zkušeností, aby se dokázal zodpovědně rozhodovat o své budoucnosti. „Sally není tak špatná, když si přestane hrát na Annie Oakleyovou.“

„Většinou to myslí dobře,“ zamumlal Jošua. „A když to myslí *špatně*, pak si to většinou cíl její zlosti zaslouží.“

„Připadáš mi... ustaraný.“

Obrátil se tak, aby na ni viděl. „Díval jsem se na outernetové novinky, které dorazily twainem. O těch incidentech s trolly Sally nepřeháněla.“

Helen se natáhla a vzala ho za ruku. „Je to všechno připravené. Nemyslím, že by se tady Sally najednou objevila jen tak, z ničeho nic. Mám dojem, že tvůj řidič sedí tam nahoře a čeká, až si nastoupíš.“

„Ano, *je* to opravdu zvláštní náhoda, že se tady ten twain objevil právě teď, že?“

„Nemohl bys to nechat Lobsangovi?“

„Bohužel, takhle to nefunguje, miláčku,“ zazíval Jošua, natáhl se, políbil ji na tvář a obrátil se na druhý bok. „Bylo to skvělé představení, že?“

Helen ležela na zádech a nemohla usnout. Po chvíli se zeptala: „Musíš jet?“

Ale Jošua už začal tiše chrápat.

Kapitola 4

Jošuu nepřekvapilo, když Sally nepřišla ke snídani. Ani když zjistil, že už odešla. To byla Sally. Pomyslel si, že teď už je nejspíš někde daleko, v nekonečných prostorách Dlouhé Země. Prošel dům a hledal známky její přítomnosti. Cestovala nalahko a až úzkostlivě se snažila nezanechat za sebou žádný nepořádek. Přišla, odešla a obrátila mu život vzhůru nohama. Znovu.

Nechala po sobě jen lístek s jediným slovem. „Díky.“

Po snídani se vydal do své kanceláře na radnici, aby se několik hodin věnoval starostovské práci. Jenže přímo na jediné okno jeho kanceláře padal stín twainu, neurčitá přízračná připomínka, která mu nedovolovala soustředit se na běžné záležitosti.

Přistihl se, jak upírá oči na jediný velký plakát na stěně, na takzvané „Milosrdné prohlášení“, napsané kdysi kdesi nějakým těžce zkoušeným průkopníkem. Od té chvíle se jako vir rozšířilo outernetem a bylo přijato za vlastní tisíce vznikajících kolonií:

Drabý zelenáči,

MILOSRDNÝ SAMARITÁN je popisován jako laskavý a trpělivý. Bohužel, v kontextu Dlouhé Země, v tom nekonečném honu za půdou a územím, od tebe MILOSRDNÝ SAMARITÁN žádá:

ZA PRVÉ: Než opustíš domov, zjisti si něco o prostředí, do kterého míříš.

ZA DRUHÉ: Když se tam dostaneš, naslouchej tomu, co ti budou říkat ti, kteří už tam jsou.

ZA TŘETÍ: Nedej se ošálit mapami. Dokonce ani nejbližší světy nebyly nikdy opravdu prozkoumány. Nevíme, co všechno tam může být. A jestliže to nevíme my, ty to nevíš určitě.

ZA ČTVRTÉ: Používej makovici. Cestuj alespoň s jedním spolehlivým člověkem. Kdekoliv to jde, nos s sebou vyslačku. Řekni někomu, kam máš namířeno. A tak dále.

ZA PÁTÉ: Udělej každé možné bezpečnostní opatření, když už ne kvůli sobě, tak alespoň kvůli těm chudákům chlapům, kteří budou muset sesbírat to, co zbylo z tvého bolavého zadku, a donést to domů ve vikslajvantovém pytlí.

DRSNÁ slova, ale nezbytná. Dlouhá Země je štedrá, ale neodpouští.

DÍKY za přečtení.

MILOSRDNÝ SAMARITÁN.

Jošuvovi se to Prohlášení líbilo. Říkal si, že se v něm odráží silný, optimistický lidský smysl, který charakterizoval nové národy, vznikající v dálavách Dlouhé Země. Ano, nové národy...

Městská radnice, velký název pro solidně postavenou dřevěnou budovu, v níž bylo všechno, co osada potřebovala k úřadování, a která teď, v dozvucích včerejší dětské hry, vypadala poněkud omšele. No, svému účelu sloužila a mramor může počkat.

Samozřejmě, že venku neměla sochy jako ostatní podobné budovy tam, na prvozemské Americe. Žádné kanóny z občanské války. Žádné bronzové tabule se jmény padlých. Když se vzrůstající město zaregistrovalo a získalo tak nárok na služby twainů, nabídla mu federální vláda jakousi sadu památníků k vylepšení, aby tak komunitu budoucnosti připoutala k ame-

rické minulosti. Jenže obyvatelé Čertvíkde tuhle nabídku odmítli z mnoha důvodů, z nichž některé měly původ až ve zkušenostech jejich pradědečků ve Woodstocku, nebo ve státě Williama Penna. Nikdo ještě za *tuble* zemi krev neproléval, samozřejmě až na Hamiše, který spadl z věže při správce hodin, a na oběti moskytů. Tak na co nějaký pomník?

Jošuu až překvapila rozhodnost, kterou občané města v této věci projeví, a občas se nad tím svým tichým, trpělivým způsobem zamyslel. Nakonec došel k tomu, že to má něco společného s identitou. Podívejte se do historie. Otcové zakladatelé Spojených států byli z větší části Angličané až do chvíle, kdy zjistili, že jimi být nemusí. Lidé z Čertvíkde právě tím odmítnutím přiznávali, že pořád ještě myslí jako Američané. Začínali se však cítit blíže svým sousedům a *tomuto* světu, přehršeli společenstev ve Vlkochých kopiích Evropy, Afriky, a dokonce i Číny, s níž komunikovali krátkovlnnými vysílačkami, než lidem tam někde doma na Prvozemi. Jošua se zájmem pozoroval, jak se chápání vlastní totožnosti pomalu mění.

Spojení a příbuzenství s Prvozemí zároveň začínalo být čím dál tím nepohodlnější. Ten zápas se už táhl celá léta. Právně vzato, před několika lety úřady prezidenta Cowleye přišly s tím – Cowley už předtím úspěšně dosáhl toho, že všechna práva a výhody byly kolonistům odebrány –, že Prvozemě přichází o vysoké částky z nevybraných daní z obchodu, který kvetl jak mezi různými komunitami Dlouhé Země, tak mezi vzdálenými světy na jedné straně a Prvozemí na straně druhé. A proto Cowley prohlásil, že jestliže jste pod „ochranou“ Spojených států – to znamená, že jakmile žijete v otisku národa, promítnutého napříč Vlkochými světy na Východ a na Západ do nekonečna –, jste prakticky občanem Spojených států, podléháte zákonům Spojených států a musíte podle nich platit daně.

A v tom byla ta potíž. Daně? Daně z čeho? A jak se budou ty daně platit? Velká část místních obchodů byla prováděna

formou směny zboží za zboží na základě pouhých stvrzenek nebo třeba jen výměnou služby za službu. Jen když se obchodovalo s Nízkými Zeměmi, tak do hry vstupovaly dolary a centy. Pro mnoho daňových poplatníků to byla ošklivá zátěž, sehnat dostatek finančních prostředků, aby uspokojili daňové požadavky.

A i když jste zaplatili, co jste za ty daně vlastně dostali? Kolonisté byli bohatí, co se týče potravin, čerstvé vody, čistého vzduchu a úrodné země – spousty a spousty země. Co se týkalo vyspělejších technologií, ještě před deseti lety jste museli pro cokoliv složitějšího nebo technicky vyspělejšího, od dentistů po veterináře, zajet domů ke strýčkovi Samovi, a na to jste potřebovali americké dolary. Ale dnes? Dnes byla přímo v Čertvíkde úplně nová klinika a kousek po proudu řeky v Křivém kopci veterinář, který měl rychlého koně, společníka, a dokonce učně. Pokud jste potřebovali město... no, Valhalla byla skutečně vysokoškolské město, které vzniklo a rozrostlo se v Horních křížích, kde jste mohli najít veškerou kulturu a techniku, kterou jste si mohli jen přát.

Kolonisté zjišťovali, že je čím dál tím těžší pochopit, k čemu vlastně prvozemskou vládu potřebují, a tedy co vlastně dostávají za své daně, které jim byly pravidelně strhávány ze zisku za náklady surovin, které celé karavany twainů ve dne v noci odvážely zpět na Prvozemi. I v tomhle úpravném a civilizovaném městečku, daleko od chaosu Valhally, obydleném lidmi, jako byl Helenin otec Jack, se našli lidé volající po tom, aby byla pouta, která je vázala ke starým Spojeným státům, odříznuta úplně.

A na druhou stranu, po letech relativního klidu, při posledních jednáních s Prvozemí Jošua odhalil, že ve vztazích federální vlády k novým koloniím znovu začal narůstat odpor. V USA se dokonce znovu začala šířit šeptanda, která říkala, že kolonisté jsou vlastně svým způsobem parazité, dokonce i přes to,

že všechny jejich starousedlické fondy na Prvozemi byly dávno zlikvidovány. To všechno bylo nepochybně spojeno s tlakem, který vyvíjel Cowley, aby dosáhl svého znovuzvolení v letošních volbách. Po jeho první kandidatuře do Bílého domu to bylo zatačeno do pozadí kvůli Madisonskému incidentu, kdy byla většina populace zachráněna před atomovým útokem tak, že z místa nula Vzkročila. Někteří komentátoři naznačovali, že se teď Cowley vrací ke své původní podpůrné základně – ostře nenávislivému hnutí Lidstvo především, zaměřenému proti Vzkročníkům. Spojené státy se už dávno naučily podezřívát každou jinou zemi na planetě, a teď začínaly podezřívát samy sebe.

Jošua, který pozoroval oknem sluncem zalitou oblohu, si povzdchl. Jak daleko tohle všechno může zajít? Bylo všeobecně známo, že Cowley sbíral jakousi vojenskou skupinu operující za pomoci twainů s úmyslem vydat se na Dlouhou Zemi. Jenže na outernet prosakovaly mnohem temnější zprávy, nebo možná dezinformace o tom, že budou následovat ještě horší věci.

Mohlo by snad dokonce dojít k válce? Většina minulých válek se vedla buď o půdu, nebo o majetek. Když vezmeme v úvahu doslova nekonečné bohatství Dlouhé Země, pak vlastně už nebyl k válce žádný důvod. Nebo ano? Byly tady ale v historii jisté případy, kdy příliš tvrdá daňová politika a jiné akce ústřední vlády vedly k tomu, že její kolonie začaly žádat nezávislost...

Dlouhá válka?

Jošua se zadíval k twainu, který ještě pořád tak trochu záhadně visel nad městem. Čekal tam na něj, aby ho odvezl někam, kde by se měl znovu podílet na záležitostech velkého světa.

Vyšel ven, aby se podíval po Billu Chambersovi, městském sekretáři, hlavním účetním, výborném lovcí, skvělém kuchaři

a překvapivě dobrém lháři, i když právě tahle poslední vlastnost vrhala slabý stín na jeho tvrzení, že je vzdálený dědic panství Blarney v Irsku.

Bill byl asi v Jošuaově věku a kdysi byl tam doma jeho kamarádem, tedy alespoň v tom slova smyslu, v jakém samotáři jako Jošua přátele mívají. Před několika lety se Bill objevil v Čertvíkde a Jošua ho přivítal s otevřenou náručí. Když se Jošua vrátil ze své cesty s Lobsangem, zjistil, že má nezanedbatelnou popularitu, což on sám považoval za nežádoucí. Navíc tomu napomáhalo i to, že Lobsang a Sally ustoupili do pozadí, zmizeli ve stínu a ponechali Jošuu všem napospas. Zjistil, že se čím dál tím víc utíká k lidem, které znal *předtím*, než se stal „slavným“, a kteří díky tomu byli diskrétní a neměli sklony od něj neustále něco požadovat.

V mnoha věcech se Bill během let vůbec nezměnil. Pocházel z irského prostředí, a když měl příležitost, rád to zdůrazňoval. Také pil víc než v době, kdy byl jen teenager. Nebo spíš *mnohem* víc.

Když se uviděli, loudal se právě Bill na pilu. „Zdravím, pane starosto.“

„I já tě zdravím. Poslyš...“ Jošua řekl Billovi o své vynucené cestě na Prvozemi. „Helen trvá na tom, že pojede se mnou a vezme s sebou i Dana. Není to špatný nápad. Jenže by se mi mohla hodit nějaká podpora.“

„Takže Prvozemě, říkáš? Plná lumpů, mordýřů a jiných zlých hochů. No jasně, jsem tvůj člověk.“

„Pustí tě Ranní příliv?“

„Právě teď má ve dvoře plné ruce práce s topením tuku. Zeptám se jí později.“ Odkášlal si, což byl jeho pokus naznačit delikátnost otázky. „Je tady ještě otázka nákladů na cestu.“

Jošua zvedl oči k čekajícímu twainu. „Mám pocit, že za tenhle výlet nikdo z nás nebude muset platit, příteli.“

Bill vesele zahalekal: „To je skvělé. V tom případě nám

zajistím nejpřepychovější místa, jaká najdu. A doufám, že tobě Helen taky podepsala povolenku, že ano?“

Jošua si povzdechl. V budoucnu ho čekala další těžká debata. „Já to zvládnu, Bille. Nějak to zvládnu.“

Dál šli spolu.

„A mimochodem, jaká byla ta hra toho tvýho kluka?“

„No, musím říct, že do toho pěkně šlápl.“

„Bylo to tak špatné?“

„Ne, kapitán Achab vážně šlápl na žraloka. Byl to vrcholný okamžik druhého dějství. A na vodních lyžích to bylo opravdu působivé...“

Kapitola 5

Helen Valientová, rozená Greenová, si velmi dobře pamatovala okamžik, kdy vztahy mezi Prvozemí a jejími vzdálenými dítky, roztroušenými po celé Dlouhé Zemi, zksyly.

Byla ještě mladá, vlastně dítě, a žila v městečku Reboot na Západu 101 754. Během těch let si vedla deník, už od dětství, od doby, kdy ještě bydleli v Madisonu na Prvozemi, pak se přestěhovali na Západ 5 a nakonec podnikli s podstatnou částí rodiny cestu napříč stovkami tisíců světů, aby vybudovali nové město v prázdném světě. Vybudovali ho sami a do začátku neměli prakticky nic jiného než vlastní holé ruce, srdce a mozky. A prvozemská Amerika – protože oni se *pořád* považovali za Američany – se jim odměnila tím, že je zavrhla. Při zpětném pohledu to byl tenhle okamžik, ne ten, kdy matka onemocněla, kdy její mírný otec Jack Green dokončil svou vnitřní cestu od softwarového inženýra vychovaného na Prvozemi přes zdatného kolonistu k zanícenému radikálnímu mysliteli.

Došlo k tomu před dvanácti lety. Bylo jí patnáct...

Krise. Stále ještě mladé město Reboot se rozdělilo.

Někteří lidé odešli, aby někde začali znovu. Jiní se vrátili na stanici Sto K, aby počkali, až Společnost zorganizuje zpáteční cestu na Prvozemi.

Ale co bylo nejhorší, otec s matkou, bez ohledu na její nemoc, nemluvil.

Za to všechno mohla vláda. Všichni, každá domácnost, dostali Dopis, který doručil se zahanbenou tváří pošťák Bill Lovell. US pošta už sice Billa propustila, ale on prohlásil, že bude přesto dál doručovat, dokud neprochodí boty, a lidé mu na oplátku slíbili, že ho budou živit.

Dopis byl od Federální vlády. Každému, kdo žije dál než na Zemi 20, ať už na Západě, nebo Východě, a má aktiva na Prvozemi, budou tato aktiva zmrazena a v konečné fázi zabavena.

Protože matka byla nemocná a upoutaná na lůžku, musel Helen tohle všechno – slova jako „aktiva“, a „zabavena“ – vysvětlit otec. V zásadě to znamenalo, že všechny peníze, které si tatínek s maminkou vydělali předtím, než se rozhodli vydat se na Dlouhou Zemi, a nechali na bankovním kontě a v jiných investicích na Prvozemi, aby se z nich platily potřebné výdaje jako matčiny léky na rakovinu, studia bratra Roda, který na Prvozemi zůstal, a vzdělání pro Helen a její sestru Katie, pokud by nějaké vzdělání chtěly, jim prostě vláda ukradla. *Ukradla*. To bylo slovo, které otec použil. A Helen to nepřipadalo nijak silně.

Otec řekl, že hospodářství Prvozemě Vzkročováním hodně utrpělo. To bylo jasné už předtím, než Greenovi odešli. Všichni ti lidé, kteří zmizeli na Dlouhé Zemi, představovali odliv pracovních sil a zpět se vracel jen pramínek surovin a zboží. Ti, kteří zůstali, zuřili, protože museli podporovat tuláky, kteří se štítili práce, jak viděli všechny, kteří odešli. A navíc někteří lidé nedokázali Vzkročit vůbec a začali nenávidět ty, kteří to dokázali. Lidé jako Rod, například, Helenin neVzkročující bratr, kterého nechali doma. Často uvažovala, jak se asi cítí.

„Řekl bych, že se vláda pokouší spácháním téhle *krádeže* uchlácholit protiVzkročnou lobby. Podle mě za to může ten velkohubý Cowley,“ řekl otec.

„A co s tím uděláme?“

„Svoláme shromáždění na radnici, to uděláme.“

V té době neměli radnici. Jen místo, kde vykáceli prales

a které vyčistili od pařezů, křoví a kamení, *říkali* mu radnice a shromažďovali se tam. Ještě, že nepršelo, pomyslela si Helen.

Schůzi svým obhroublým způsobem předsedal Reese Henry, bývalý prodavač ojetých automobilů, který byl snad nejbližší funkci zdejšího starosty. Pozvedl Dopis. „Tak co s tím budeme dělat?“

Rozhodně s tím nebudou souhlasit, to bylo jasné. Hodně se mluvilo o tom, že by měli uspořádat protestní cestu a korporativně se vydat na Prvozemi do Washingtonu. Jenže kdo by zatím krmil kuřata?

Nakonec se rozhodli, že udělají soupis všech věcí, které stále ještě dovážejí z Prvozemě. Třeba léky. Knihy, papír, pera, elektroniku, dokonce i luxusní věcičky jako parfémy. Když se podělí, uskrovní a něco si vymění mezi sebou, možná by vydrželi, než se celá ta věc vyřeší. To bylo založeno i na myšlence spojit se se sousedy. V tuctu okolních světů existovala řada osad, kterým někteří lidé začali říkat okrsek Nové Scarsdale. Mohli si v případě nedostatku nebo nouze vypomáhat.

Někteří mluvili o návratu. Matka s cukrovkářským dítětem. Manželský pár, který zjistil, že přibývajícím věkem se dost dobře nesnáší s namáhavou farmářskou prací. Další pár, kteří, jak se zdálo, dostali strach, že přijdou o podporu vlády, bez ohledu na to, jak je vzdálená. Ale jiní, jako Helenin otec, byli pro to, aby nikdo neodjížděl. Spoléhal jeden na druhého. Sepsali seznam základních dovedností, které by jim umožnily přežít, pokud by spolupracovali. Nechtěli dovolit, aby se komunita, již tak pracně budovali, rozpadla.

A tak dále.

Reese Henry tohle všechno odříkal svým hřmotným hlasem a odešel. Rozešli se bez rozhodnutí.

Jenže příštího rána vyšlo slunce jako vždycky, kuřata potřebovala nakrmit, bylo třeba nanosit vodu ze studny a život prostě šel tak nějak dál.

Uběhly tři měsíce.

Helenina sestra Katie v tichosti oznámila datum své svatby. Ona a Harry Bergreen chtěli původně se svatbou počkat až napřesrok, protože doufali, že si do té doby postaví vlastní dům. Každý věděl, že se berou teď, dokud je matka naživu, aby to ještě viděla.

V Helen byl dost velký kus romantické holčičky, která snila o princeznách a svatbě jako z pohádky. No... tohle byla svatba úplně jiná – průkopnická. Byla sice jiná, ale i tak hezká a příjemná.

Hosté se začali scházet časně, ale Katie, Harry a jejich rodiny na ně už byli připravení. Nevěsta a ženich byli oblečeni v neformální oblečení, žádné bílé šaty s vlečkou, ani šedý společenský oblek, nicméně Katie měla malý půvabný závojíček, který jí vyrobila sestra Helen z podšívky staré stopařské kombinézy.

Čas utíkal a začali přicházet lidé z okolí Rebootu, přátelé a známí z osad, jako bylo Nové Scarsdale, nebo dokonce ještě vzdálenějších. Hosté přinášeli dary, květiny a jídlo na tento významný den a praktické dárky – příbory, hrnce, talíře, konvice na kávu, pánve, náradí ke krbu, zouvák nebo lžičky na boty. Některé z těch věcí byly místní, keramika vytočená a vypálená v hrnčířské dílně Rebootu, nebo železné předměty vykované v rebootské kovárně. Navršený na hromádku před velkým krbem v obývacím pokoji Greenových nevypadaly nijak zvláště, ale díky tomu si Helen uvědomila, že není daleko čas, kdy bude podobné věci potřebovat většina zdejších mladých lidí, aby si vybavili své první domovy.

Asi kolem poledne dorazil Reese Henry. Měl celkem slušné sako, čisté džínsy a vyleštěné boty, pod krkem uvázanou tmavou mašličku a zdálo se, že je dokonce vykoupaný. Helen věděla, že nikdo v celém Rebootu nebral „starostu Henryho“ tak vážně, jako on sám. Jenže tak či tak, v podobné komunitě

potřebujete někoho, kdo by zastupoval úřad a oddával novomanžele – úředníka, ať už zaštitěného nějakou vzdálenou vládou, nebo ne, a tuhle roli hrál Henry skvěle. A navíc měl úžasné vlasy.

Když pak chvílku po poledni Harry Bergreen políbil nevěstu a všichni začali jásat a novomanželčina matka se chytila svého muže za předloktí, aby se tak ujistila, že dokáže na fotografování zůstat na nohou, slzy se objevily v očích dokonce i pošťáku Billymu.

To byl opravdu *krásný* den, jak si Helen zapsala do svého deníku.

A o další tři měsíce později:

„Druhé dítě Betty Doak Hansenové. Zdrv., 3.15kg, matka potíže, potř. šití a krev.“

Helen byla unavená. Příliš unavená, než aby do svého deníku zapisovala kódem jako obvykle, i když teď museli šetřit papírem.

Ten poslední porod zase nebyl tak špatný, jsou mnohem horší. Belle Doaková a její malý tým porodních asistentek a pomocnic, včetně Helen, byl touhle dobou už opravdu schopný. Přesto to bylo dnes ráno jen tak tak. Helen musela obíhat město a shánět dárce krve. Všichni byli chodící krevní bankou, připravenou být k dispozici sousedům. Jenže to nebyla vždycky ta nejrychlejší metoda. Sama sobě záznamníkem, pomyslela si, musím si sestavit nějaký seznam krevních skupin a ochotných dárců.

Otec to ráno odešel brzy, nedlouho po tom, co se Helen vrátila. Nejspíše šel k matčinu hrobu, k tomu kameni u řeky. Maminka to místo vždycky milovala. Už to bylo měsíc, co zemřela na nádor, a otec z toho stále ještě trpěl pocitem viny, jako kdyby to byla z nějakého důvodu jeho vina, třeba proto, že ji sem kdysi přivedl. Nedávalo to žádný smysl, zvláště proto,

že jak si Helen pamatovala, byla to nepochybně matka, kdo byl hnací silou jejich odchodu z Prvozemě.

Už to tedy bylo měsíc, to znamenalo šest měsíců od okamžiku, kdy se jich federální vláda hromadně zbavila. Páni, pomyslela si Helen, a my jsme pořád tady, kdo by to řekl?

Zprvu se museli rychle a hodně učit. Spoléhali na různé produkty ze staré vlasti mnohem víc, než si uvědomovali. Teď už si vyráběli *všechno*! Pletli, vařili pivo, odlévali svíčky, vařili mýdlo. Z dýňových kůrek se dá vyrobit kvalitní vinný ocet. Zubní pasta! Z jemně drceného dřevěného uhlí. Hodně pomohlo, když se objevil Bill Lovell a začal prodávat své nové zboží: sadu miniaturizovaných encyklopedií a kopie *Scientific Americanu* z doby před rokem 1950, plné podrobných diagramů, tabulek a nákresů parních strojů a praktických návodů na celou řadu činností. Po tom, co jim došly vitamínové tablety, a objevilo se několik případů kurdějí, změnili dokonce celou skladbu plodin, které pěstovali na svých farmách a v zahradách. Kurděje!

Skutečně pomáhali jeden druhému. Já ti nanosím vodu, když je tvoje dítě nemocné, a ty mi zase nakrmíš kuřata, až budu muset do lesa. Všechno mělo svou nepsanou cenu, říkalo se jí „laskavost“, volně definovaná měna založená na službách, výměně a příslibech. Teorie celé téhle věci, místní, sebe samu organizující ekonomie vzniklá z nezbytnosti, by se nesmírně líbila matce.

Navzdory naléhavému varování některých lidí, co se stane, až bude odvolána teoretická ochrana prvozemské vlády, *nebyli* vzápětí přepadeni armádou hrdlořezů a lumpů. Ale jistě, byly tady nějaké problémy, například vlny „nových kolonistů“, kteří občas dorazili z Prvozemě nebo Nižších Zemí a pokusili se usadit na pozemcích a v okolí Rebootu. Právně to byla ošemetná situace, protože veškerá úřední práva, která měli kolonisté z Rebootu, byla zaregistrována na úřadech federální

vlády, kterou už přestali zajímat. Naštěstí starosta Nového Scarsdale většinou dokázal poslat nově příchozí dál díky tomu, že jim podepsal jakési darovací listiny, které jim zaručovaly práva na půdu o nějakých padesát, sto Zemí dál na Západ, a dohodu ještě pojistil hrstí poukázek na nápoje zdarma v místní hospodě. Vždycky bylo někde *místo*, na okolních Zemích a dál bylo tolik místa, že se dal podobný problém vždycky vyřešit.

Pochopitelně se objevila řada drobných krádeží, hlavně polních plodin, zeleniny a ovoce a – v téhle době Vtkročování – i z domů. Obvykle nad tím lidé přivírali oči. Situace se ale stala vážnější, když při činu chytili mladíka jménem Doug Collinson, který právě kradl z lékárníčky Melissy Harrisové takzvané beta-blokátory, léky, které jí předepsali na slabé srdce. Doug je nepotřeboval pro sebe, chtěl je jen prodat někde jinde. Dobré léky patřily mezi nejvzácnější věci, které měli. Melissa ho přistihla a projevila tolik duchapřítomnosti, že máchla svou holí a rozbila mu Vtkročec, takže se mu nepodařilo utéci dřív, než přiběhli sousedé. Právě teď byl Doug uvězněn v něčím sklepe, zatímco dospělí se dohadovali, co s tím.

Pomalu, z nutnosti nějak reagovat na podobné události, se začínala tvořit jakási kostra uplatňování zákonů a práva, možná ve své podstatě vycházející ze zákonů, které společně využívala na sousedních světech společenství jako Nové Scarsdale.

A stejně tak se začal rámovat Helenin život. Otec neustále poukazoval na to, že je Helen už šestnáct let a měla by si vybrat životní dráhu. No, dobrá. Byla tady její práce porodní asistentky. A vážně uvažovala o tom, že se specializuje na alternativní léčbu, na byliny a podobné prostředky. Na Západu 101 754 rostlo mnoho rostlin a hub, které na Prvozemi nikdo neznal. Mohla by být jejich prodejcem, nebo možná školitelkou, jakýmsi guru, a šfít své umění, zboží a unikátní druhy flóry po světech. Nebo ne. Doufala, že si svou cestu najde.

Nežili v ráji. Dlouhá Země byla velkou arénou, kde jste se

mohli cítit ztracení, nebo se dokonce sami ztratit. Ale možná, že všechno tenhle prostor byl konečný dar Dlouhé Země lidstvu. Prostor, který dával každému možnost žít tak, jak si přál. Helen došla k závěru, že se jí líbí ten šťastný kompromis, který vytvořili v Rebootu.

No, a nedlouho potom se objevil Jošua Valienté, který se vracel z Vzkročnému Západu, táhl za sebou nefunkční vzducholoď, šířil kolem romantiku Horních křížení a, ano, po boku měl Sally Linsayovou. Helen, které v té době bylo sedmnáct, se obrátil život vzhůru nohama. Brzy se s Jošuu odstěhovala, provdala se za něj a teď společně budovali novou mladou společnost.

Zatím prvozemská vláda znovu sáhla po svých roztroušených koloniích a omotala je osidly své ochrany. Najednou měl každý platit daně. Jacka Greena, kterého rozzuřil už Dopis a odvržení kolonií, teď nové uplatnění „ochrany“ rozzuřilo ještě víc, pokud to vůbec šlo. Helen měla pocit, že teď, když matka zemřela, stala se náplní jeho prázdného života politika.

A pak se Sally objevila znovu a Jošua byl vyrušen z klidu.

Tu noc před tím, než měli odletět twainem do Valhally a už měli všechno zabaleno, nemohla Helen usnout. Vyšla na verandu. I když byl teprve březen, bylo na tenhle poměrně chladný svět nezvykle teplo. Podívala se na twain, který čekal na kotvě nad městem a jehož pohyblivá světla vypadala jako model galaxie. Zamumlala: *„Byli jsme mladí, byli jsme šťastní, byli jsme velmi, velmi moudří...“*

Dveřmi na verandu vyšel Jošua, který ji hledal. Ucítila jeho silné ruce kolem pasu a cítila, jak se jí bradou otírá o krk. „Copak to bylo, má milá?“

„Ale, jen taková stará báseň. Od viktoriánské básničky jménem Mary Elizabeth Coleridgeová. Právě včera jsem pomáhala Bobu Johansenovi s výukou v osmé třídě a probírali jsme to.

*Byli jsme mladí, byli jsme šťastní, byli jsme velmi moudří, /
A dveře byly při naší hostině otevřeny, / Pak nás minula žena,
která měla v očích západ, / a muž zády otočený k východu.
Není to děsivé?“*

„Neztratíš mě ani kvůli Západu, ani kvůli Východu, slibuji.“
Zjistila, že mu není schopná odpovědět.

Kapitola 6

Nelson Azikiwe – tedy reverend Azikiwe, jak ho jeho farníci oslovovali v kostele, nebo rev, jak mu říkali v místním hostinci – pozoroval, jak pasák Ken chytil březí bahnici a přehodil si ji přes rameno. Nelsonovi to připadalo jako úžasná ukázka síly, Kenovy ovce nebyly žádná peříčka. Pak Ken vykročil směrem k živému plotu.

Udělal další Krok a zmizel.

Objevil se o několik vteřin později, utřel si ruce do nepříliš čistého ručníku a prohlásil: „To bude prozatím stačit. Pořád ještě je pár vlků, kterým to zatím nedošlo. Asi budu muset požádat Teda, aby mi natáhl dalších tisíc metrů elektrického plotu. Nechcete se tam podívat, reve? Překvapilo by vás, kolik jsme toho udělali. A je to jen jediný Krůček odsud.“

Nelson zaváhal. Nenáviděl nevolnost, kterou zažíval po každém Vkročení. Říkali, že si člověk zvykne a po nějaké době ji už ani nevnímá, a možná ano, že tomu u některých lidí tak bylo, ale pro Nelsona byl každý Krok jako pokání. Jenže chovat se sousedsky se vyplácelo. Od snídaně už uběhlo několik hodin a při troše štěstí by to mohl přežít jen s několika záchvaty nutkání na sucho. Nahmátl přepínač V kroče, který měl v kapse, přitiskl si na ústa kapesník...

Když se trochu vzpamatoval, první, čeho si všiml na téhle, o Krok posunuté Anglii, nebyla plocha namáhavě vyčištěné travnaté plochy u jeho nohou, ale řada stromů tvořících okraj

lesa za Kenovou suchou kamennou zídka. Byly to velké stromy, opravdoví obři. Některé stromy padly a jejich kmeny se leskly porostem plísní, mechu a hub a pro duchovního by to mohlo být impulsem pro krásné inspirativní kázání o síle a mar-
nosti jejich ambicí. Ale Nelson, který se blížil padesátce, už neměl v úmyslu zůstat knězem dlouho.

Světlo tady bylo zlatější než na té předchozí verzi Země a Nelson se zadíval ke slunci, které bylo na tenhle březnový den na svém místě... více méně. Přestože se zdálo, že čas na různých Zemích běží stejným tempem, a události, které určují kalen-
dář – východ a západ slunce, roční období atd. – se zdály být na všech světech synchronizovány, poslední číslo časopisu *Nature* uvedlo, že jak se zdá, ne všechny nové Země tikají podle *úplně* stejných hodin. Někdy své nejbližší sousedy předbíhají, jindy se za nimi opožďují, jak se dá dokázat takovými pro-
středky, jako jsou přesná astronomická pozorování, třeba za-
krytí hvězd měsícem. Rozdíly byly velmi malé, ale skutečné. Nelson si pro to nedokázal najít žádné logické vysvětlení. Nikdo nevěděl, proč k tomuto jevu dochází, ale zatím ho nikdo ani nezkoumal, protože to byla jen jedna z mnoha hádanek, které lidem mnohočetný svět kladl. Jak zvláštní, jak záhadné...

Samozřejmě, že už přestal uvažovat jako kněz, protože, možná ke svému vlastnímu zahanbení, přehodnotil svůj zá-
kladní status a uvažoval teď jako vědec. A přestože lidé po celém světě – včetně některých oveček z jeho vlastního stáda – už čtvrt století opouštěli své domovy – sebrali děti a vydávali se do té velké dvorany světů nazývané Dlouhá Země, nikdo nevěděl, jak ten fenomén funguje. Lidé nevěděli ani základní věci, třeba jak tam přesně plyne čas nebo jak se tam ty světy vůbec *vzaly*... a ještě méně o tom, *co* je tam vlastně čeká. Jak na to měl reagovat kněz?

Což bylo, i když nepřímou, příčinou Nelsonova současného vnitřního zmatku.

Naštěstí pro kozy a březí ovce, které teď Nelsona obklopovaly, stejně jako pro Joye, ovčáckého psa, kterého Ken cvičil, *ta zvířata* neležela v noci s otevřenými očima a o podobných věcech nepřemýšlela. Ovce si obhlédly Nelsona obvyklými kosými pohledy, pak se pomalu odlouдалy a daly se do spásání trávy, zatímco nevybíravé kozy požíraly, na co přišly.

Pasák Ken Nelsonovi vysvětlil, jak celý nový systém Dlouhé Země hraje do rukou takovým, jako je on. Na anglickém Západu i Východu 1 a 2 začali farmáři kácet lesy v měřítku od doby kamenné nevídaném a učili se, jak to udělat správně. Nejdříve bylo nutné porazit *spoustu* stromů a dát pozor, aby jejich dřevo bylo nepoškozené a k co největšímu užitku. Pak se do těch míst vypustila zvířata, buď vypěstovaná na místě, nebo taková, která sem byla jako mladá jedno po druhém dopravena z Prvozemě. Žádný nový výhonek nepřežil masakr, který mezi nimi rozsávaly ovce a kozy, a bránily tak tomu, aby se les znovu vzpamatoval. Po nějaké době tam začala růst tráva. Chytrá rostlina, tahle tráva, říkával Ken s oblibou, je to rostlina, která roste nejlíp, když je spasena až k zemi.

Když Nelson poprvé potkal Kena, tohohle opáleného, drsného a na slovo skoupého muže, jehož předkové žili v místních kopcích od chvíle, kdy vůbec nějakí předkové existovali, dost ho podcenil. Jen náhodou zjistil, že byl Ken lektorem na univerzitě v Bathu až do chvíle, kdy jako mnoho jiných krátce po dni Nazemvkročení přehodnotil svůj životní styl a svou budoucnost – které našel na farmě jediný Krok od Prvozemě.

V tom byl Ken pro svůj národ jistým způsobem typický. Zkušenost Britů s Dlouhou Zemí byla v počátcích především bolestná. Prvotní exodus z těchto přelidněných ostrovů, zvláště z opotřebovaných průmyslových měst na severu, z Walesu a Skotska, oblastí izolovaných od stále samolibějšího městského státu Londýna, byl tak obrovský, že způsobil zhroucení

hospodářství a nakrátko dokonce zhroucení měny. Říkalo se tomu Velký úprk.

Pak ale Vzkročné Británie začaly hospodářsky růst. Došlo k druhé vlně emigrace, opatrnější, praktičtější a promyšlenější. Teď vlastně na Nižších Zemích probíhala skutečná Průmyslová revoluce. Jak se zdálo, tak měli Britové stavbu parních strojů a budování železnic v krvi. Část z mnoha pracně získaných bohatství začala proudit zpět na Prvozemi.

V dlouhodobém pohledu se ukazovalo, že Britové byli v průzkumu a kolonizaci Dlouhé Země pečlivější, trpělivější, opatrnější, ale především mnohem úspěšnější. Jako Ken.

Jenže teď se musel Nelson vydat na svou vlastní cestu.

Strávili nějakou chvíli diskusí o životaschopnosti a zdraví Kenova stáda. Pak si Nelson odkašlal a řekl: „Víte, Kene, měl jsem rád svůj život tady, ve farnosti. Vládne tady jistý duch mírumilovnosti. Pocit, že i když se povrch věcí mění, jejich duch zůstává stejný. Chápete, co tím myslím?“

„Hmm,“ přikývl Ken.

„Když jsem sem přišel poprvé, prochodil jsem hory. Jsou tam známky toho, že v nich lidé žili odedávna – už předtím, než se Anglie stala Anglií. Na hřbitově a na památníku války jsem našel jména rodin, která se tam opakovala celá staletí. Občas nějaký muž odešel bojovat za krále, kterého ani neznal, do míst, o nichž nikdy neslyšel. A někdy už se nevrátil. Ale země přetrvávala, chápete? Dokonce i tady, na venkově, daleko od městských center, přežila všechny otřesy, k nimž došlo ode dne Nazemvkročení. Pro ty lidi muselo být moc těžké opustit takové místo. Stejně, jako to bude těžké pro mě.“

„Vy taky, reve?“

„Vy jste první, kdo se o tom dovídá. Promluvil jsem si s biskupem a on souhlasil s tím, že mohu odejít hned, jak dorazí můj nástupce.“ Rozhlédl se po stádu. „Podívejte se na ně. Pasou se, jako kdyby se tak měly pást věčně, a jsou s tím spokojené.“

„Jenže vy nejste žádná ovce, reve.“

„To je fakt. Abych řekl pravdu, strávil jsem velkou část svého života jako vědec a jsem vázán ještě jinou smlouvou než tou, které se klaním právě v této chvíli – i když musím říct, že se mi ty dvě věci dost pomíchaly v hlavě. Krátce řečeno, musím si najít nějaký jiný cíl, takový, který by lépe vyhovoval mému talentu a mé výchově. Promiňte mi mou neskromnost.“

„Odpustil jste mi horší věci, reve.“

„Možná, ale možná, že ne. A teď, jestli jste tady hotov, dovolte, abych vás pozval v hospodě na nějaké to pivo. Pak si musím párkrát zavolat.“

„No, tak to je fajn,“ odpověděl Ken. „Myslím to pivo.“
Zapískal. „Joy! K noze, děvče.“

Fena přiběhla, vrtěla ocasem a vrhla se Kenovi do náručí, přesně, jak byla vycvičená, aby ji mohl odnést nazpět na Prvozemi. Byl to pes, jehož miska se žrádlem byla každou chvíli v jiné části mnohovesmíru, ale kterému to bylo úplně jedno, dokud na ni její pán pískal.

Kapitola 7

Nelson věděl, že sdělit takovou novinku Kenovi je stejné jako najmout si letadlo, které by to napsalo na obloze. No, co se stalo, stalo se.

Když se vrátil na faru, uskutečnil několik telefonních hovorů, v nichž vysvětloval, omlouval se a přijímal gratulace.

Pak s úlevou požádal svůj počítač, aby se zapnul, pohodlně se opřel v křesle a díval se, jak se rozsvěčují početné obrazovky. „Vyhledávání. Za prvé: návrat vzducholodi *Mark Twain*. Za druhé: projekt Lobsang. Doplnky: informace ze sociálních sítí za posledních čtyřia dvacet hodin orientované na všeobecné znepokojení, úroveň tři, Occamova břitva...“

Rozsah příjmu tady byl dost hrozný, ale ne pro Nelsona. Muž s minulostí, jako byla ta jeho – kdysi pracoval pro samotnou Černou korporaci, i když jen nepřímo –, měl mnoho kontaktů na mnoha užitečných místech. Ruka ruku myje. Vždyť třeba vloni přistála hned vedle hřbitova černá helikoptéra, a když pak tým techniků, kteří z ní vystoupili na farní pozemky, odlétal, měl Nelson přístup k tolika satelitním zdrojům, kolik si přál, a to včetně některých kanálů, o nichž vědělo opravdu jen velmi málo lidí, a ještě méně z nich vědělo, jak zprávy z nich dešifrovat.

Když probral poslední debaty na síti, vydal se z pracovny do kuchyně. Hledání, které právě zadal, vždycky zabralo hod-

ně času, a zatímco jeho softwaroví agenti čenichali na síti, ohřál si v mikrovlnce karí.

Pak začal znovu uvažovat o bývalých obyvatelích zdejší farnosti. Vybavení jeho pracovny – telefon, laptop, tablet –, to všechno bylo moderní technické vybavení, i když většinu z něj znali lidé už před dvaceti lety. Tento argument ovšem používali někteří kritici migrace na Dlouhou Zemi. Potřeby vyvolávaly na lidi nezbytný tlak. Člověk musel být hladový, aby začal vymýšlet inovace, a obklopen konkurenty, aby se snažil prosadit. A na Dlouhé Zemi, kde se žaludky plnily tak snadno a kde bylo tolik prostoru, v němž se mohli lidé rozptýlit, snaha vynalézat poněkud stagnovala. Nicméně žádný z Nelsonových předchůdců, ani ti nejposlednější, neměl přístup k technologii jen vzdáleně podobné té, jíž se teď dotýkaly jeho prsty.

A ani jednomu z nich, stejně jako Nelsonovi, by se nepodařilo přimět starý záchod, aby pořádně fungoval. Měl rád tuhle úvahu, pomáhala mu udržet se při zemi.

Když bylo jídlo hotové, vrátil se do pracovny – hledání s tématem Lobsang stále ještě běželo –, a zatímco jedl, přihlásil se do Pána kvízů.

Byl to málo známý chat, do nějž se člověk mohl přihlásit jedině tehdy, když byl pozván – a pozvání bylo podmíněno řadou testů... Nelson, kterého přilákal kvíz, který mu někdo zaslal beze slova vysvětlení, ho před několika týdny po večerní pobožnosti vyluštil. Zabralo mu to sedmadvacet minut. Za odměnu mu byl zaslán další, stejně komplikovaný test. V následujících dnech se zcela v náhodných časech objevilo několik dalších testů. Na Nelsona kvízové otázky udělaly dojem, protože nevyžadovaly jen vědomosti z mnoha rozličných oborů, ale také schopnost využít je rychle a přitom čerpat z mnoha podoborů, včetně *paoborů*... Nelson věděl, že v nerdosféře, tam, kde se honíte za prchavými a podivnými věcmi, není ani ten nejdokonalejší intelekt k ničemu bez schopnosti hromadit

náhodné informace a využívat šťastné náhody, a k tomu jste ještě museli projevit nekonečný zájem o naprosto nesouvisející události. A jak se zdálo, přesně na tom byl Pán kvízů založený.

Chatovací místnost se mu otevřela sedmý den. Tehdy se poprvé dozvěděl jméno samotné skupiny. Pán kvízů na první pohled vypadal jako každý jiný chatovací spolek, až na to, že každý jeho člen věděl, že byl jistým způsobem *vyvolen*, a to dodávalo další účasti potřebné napětí. Byla to jakási komunita, která podléhala vlastnímu přirozenému výběru, a jak zjistil, nesmírně užitečná, pokud byla nasměrována ke konkrétnímu úkolu.

Jenže diskuse v tom kroužku se znovu a znovu vracely k monopolu jménem Černá korporace, kterou většina členů kruhu chovala v neskrývané nelásce. Samozřejmě, už to bylo samo o sobě záhadou.

Když se Nelson připojil na síť, nebo přesněji *na síť*, vmísil se v kyberprostoru mezi mnoho lidí, kteří projevovali výrazný odpor vůči černým helikoptérám, vládám, praní víckrát než jednou týdně, a především vůči *tajemstvím*, z nichž pak nejvíce nenáviděli Černou korporaci. Bylo to svým způsobem divné, když se nad tím člověk zamyslel, protože infrastruktura nerdosféry byla více méně podporována Černými produkty. Je pochopitelné, že nerdosféra byla vždycky plná spekulací, polopравd, pomluv a ošklivých lží o tom, co se děje v nejtajnějších laboratořích organizace.

Ano, každý znal Blackův příběh a některé jeho části byly tak známé, alespoň tak to Nelsonovi občas připadalo, jako Betlémský příběh. Byla to svého druhu klasická americká pověst. Všechno to začalo, když Douglas Black a jeho spolupracovníci založili s pomocí Blackova zemřelého dědečka, přesněji jeho naftových peněz, „jen další počítačovou společnost“. To bylo někdy v roce 1990 a Blackovi nebylo ani třicet. Hned od začátku zahrnovaly Blackovy produkty lidmi tolik vytou-

žené produkty jako počítače vybavené baterií s neuvěřitelně dlouhou trvanlivostí, bezporuchový software a technická zařízení, která pro vás byla partnery, ne hračkami, jež vám měly vytáhnout z kapsy peníze, ani svou vlastní, jen o něco vylepšenou módní verzi. Byla to zařízení, která vypadala dospěle.

A hned od začátku začal Black rozdávat dary různého druhu na dobročinné účely po celém světě, včetně výukového programu v Jižní Africe, díky němuž, například, vystudoval i Nelson.

Během času se výrobní program Černé vyvíjel od silného k ještě lepšímu a začal významně inovovat. Podle Nelsona by měl Black za svou intelektuální odvahu nárok na mnoho ocenění. Vždyť on byl přece jen zakladatelem první laboratoře „pro hledání nečekaného“. Její logika spočívala v tom, že jestliže k tolika důležitým a velkým objevům ve vědě dochází náhodou, pak se dá takový proces urychlit tím, že vytvoříte situaci, díky níž se odehrává *obrovské* množství náhodných jevů, a pečlivě sledujete jejich výsledky. Podle zmíněné legendy Černá korporace dokonce úmyslně zaměstnávala lidi, kteří *tak docela* nevěděli, co vlastně dělají, nebo měli špatnou paměť, nebo takové, o nichž bylo známo, že mají notorickou smůlu a jsou až trestuhodně neopatrní. Černá udělala některá předběžná opatření, třeba v tom smyslu, že své laboratoře postavila podle všech přísných předpisů a požadavků na budování muničních továren...

Blackovy novinky mu vbrzku přinesly vysoké zisky, chválu veřejnosti a soustředěné útoky momentálních nepřátel. Už fungující společnosti, kterým šlapal na paty a jejichž zisky klesaly, ho obvinily ze všeho od monopolních praktik k nedostatku vlastenectví. Veřejnost ovšem, jak se zdálo, žádnou z těch lží nepřijala a dál kupovala Blackovo levné a kvalitní zboží. A k tomu navíc veřejnost „koupila“ samotného Blacka, který se stal hrdinou, veselým zbojníkem, který dělal dlouhý nos na

starší, neohrabané společnosti a přitom ještě investoval do úžasných projektů, jako byly podmořské domy nebo cesty na oběžnou dráhu, a s rostoucími zisky vydával stále víc a víc na charitu a projekty dobré vůle.

Pak se na Blackův projekt doslova usmáli bohové, když někdo ze zaměstnanců zapomněl nový materiál, původně vyvíjený jako nový typ chirurgického obvazu, příliš dlouho na slunci a ten se změnil v „gel“. Pod tím názvem začal být známý. Byla to zvláštní, kvaziorganická hmota nadaná schopností sama se přetvářet a opravovat, s bioneurální soustavou, částečně inteligentní, takže se dokázala sama fyzicky přizpůsobit a přeskupit, aby co nejlépe vyhovovala prostředí, jehož byla momentálně součástí. Po prvním použití ji noviny nazvaly *inteligentní obvaz*, ale brzo se ukázalo, že je mnohem víc než jen to – a mnohem chytřejší.

Materiál, který dokázal sám sebe opravit a vylepšit, fyzikálně přizpůsobivá hmota schopná ukládat data a prostředky jejich zpracování, se stala vlajkovou lodí Černé korporace. Objevila se vlna nových výrobků a samozřejmě také nových typů výrobků. Tentokrát byla řada konkurentů Černé korporace zlikvidována úplně.

Teď byla zase řada na vládě, aby byla podezřívavá. Black byl prostě příliš bohatý, příliš mocný – nemluvě o tom, že byl i příliš štedrý a příliš populární –, než aby se s tím mohli smířit. Americké úřady podnikly pokusy převzít kontrolu nad Blackovými projekty a operacemi, maskované zástěrkami různých údajně národních zájmů, nebo se alespoň pokusily jeho průmyslovou říši rozbít. Mluvílo se o privilegované říši a byly podniknuty pokusy dostat ji pod pravomoc armády.

Black ale úspěšně přešel ke zcela průhledným, neutajovaným, nevojenským komoditám, jako třeba ke zdravotnictví. Společnost najednou obrátila svou pozornost k lidem postiženým a umožnila němým mluvit a chromým chodit. V dnešní

době lidé viděli, chodili, běhali, plavali, dokonce i žonglovali díky protetickým pomůckám, implantátům a dalším výrobkům produkovaným Černou korporací a jejími přidruženými pracovišti. S takovými výsledky za zády mohla Černá korporace argumentovat, že to, o co se snaží vláda, není ve státním ani veřejném zájmu, protože Korporace se chová antikapitalisticky a – to si jen zašeptejme – *socialisticky*.

Od té doby udělala Černá ještě větší gesto, když téměř před deseti lety darovala prostřednictvím konsorcia výrobců technologii twainů Spojeným národům, vládám po celém světě a lidem nových Zemí. V současnosti byly twainy, které zásobovaly chráněnce Spojených států – dokonce i těch několik vojenských a policejních lodí a všechny obchodní flotily –, produkty Černé korporace a byly nakoupeny jen za výrobní náklady. A to pořád ještě nebylo všechno, konglomerát věnoval ještě větší částky na dobročinné účely, a Black se tak stal ještě větším hrdinou.

Přes to všechno bylo jméno Douglase Blacka pro mnoho lidí na chatech kletbou.

Nelson marně hledal nějaký rozumný důvod, ale žádný nenašel. Nebylo to tak, že by většina z těch, kteří si vylévali žluč, chovala proti Blackovi nebo Černé korporaci nějakou osobní zášť. Tak například ani jeden z nich nebyl zaměstnancem těch umírajících společností, a jejich kariéra tedy nebyla zničena Blackovým úspěchem. Zdálo se, že to nejhorší, co můžete říci o Douglasu Blackovi jako o lidské bytosti, je to, že je workoholik, který neustále tvrdě pracuje a čeká, že stejně tvrdě budou pracovat lidé pro něj. Možná, že právě to mu uškodilo, a to opravdu hodně. Vyprávělo se dokonce, že jedna z náhodných laboratoří Černé korporace byla i za vynálezem Vkročce, který otevřel Dlouhou Zemi. Black prý nějak podvedl vynálezce, a tak se nakonec Vkročec ocitl na veřejné síti, zelektrizoval celé lidstvo, ale nikomu nevynesl ani penny, tedy každopádně ne přímo.

To všechno se dělo v zákulisí. A přece Blacka někteří lidé nenáviděli.

Mozky, které se ukrývaly ve skupině Pána kvízů, na jejichž přezdívky teď Nelson zíral, zdaleka nebyly hloupé. Ani být nemohly, když vezmeme v úvahu vysokou laťku nastavenou pro vstup, a skutečně to někdy vypadalo, že pokud jste se stali členy Mensy, dávalo vám to právě dostatečnou kvalifikaci k tomu, abyste tomuhle, metaforicky řečeno, kávovému kroužku vařili tu kávu. Hloupí nebyli, to ne. Ale...

Nelson v různých obdobích svého života potkal různé lidi a věřil, že alespoň některé z nich dokázal přesně odhadnout. Tihle muži a ženy byli bystří, opravdu bystří. Ale v některých z nich Nelson i v neosobním médiu, jako byla internetová síť, vycítil něco temného, co tu a tam vyplulo na povrch díky příležitostné poznámce nebo nezvykle použité frázi. Tak pro začátek závist. Nebo až paranoidní podezřívavost. Stopa škodolibé zloby – dávka chladné nenávisti –, která potřebovala ventil, *jakýkoliv* ventil. Ideálním cílem byl právě muž jako Black, který představoval tvář veřejnosti a mohl být jen předmětem závisti, nebo obrazem takové dobroty, že nemohla být opravdová, a proto si zasloužila podezření. Neobjevovalo se to často, ale těm, kteří dobře *pozorovali* lidi, to bylo naprosto jasné.

A zvláště člověku, který vyrostl jako dítě v Jižní Africe a nikdy na tu zkušenost nezapomněl.

Bez ohledu na to, co jste si mysleli o Blackovi, Nelson měl Černou korporaci *rád*, ve všech jejích úžasných a mnohočetných projevech. A obzvláště měl rád záhady jejích různých aktivit, které mu poskytovaly tolik materiálu k přemýšlení.

Tak například, zatímco poněkud bezcílně plul na okraji informačního mraku, který Blacka obklopoval, začal si všímat, jak často se tam zmiňuje „Projekt Lobsang.“ Ale každé další hledání vedlo do slepé uličky, bylo jako článek, který na nic nenavazoval. *Lobsang*, to jméno znamenalo v tibetštině „velký

mozek“, což dokazovalo, že někdo v Černé korporaci měl nejen smysl pro humor, ale i nějakou průpravu v jazycích. Jenže Lobsang bylo i osobní jméno a Nelson si pomalu začal Lobsanga představovat jako osobu. Osobu, která se dala vystopovat. Lobsang a jeho „Projekt“.

A Nelson, který seděl sám ve své chladné pracovně, kde zářilo osm obrazovek jako osm oken do světa, se usmál. Protože najednou jeho hledání přineslo ovoce.

Jednu z jeho obrazovek vyplnil obraz vzducholodi *Mark Twain* po její, dnes už tak proslulé pouti. Loď byla v zuboženém stavu přitažena do toho, co zbylo z Madisonu ve Wisconsinu po nukleárním útoku před deseti lety. Přitáhl ji tam Jošua Valienté a jakási mladá žena, kterou nikdo z Nelsonových zdrojů nedokázal identifikovat.

Nelson si byl dost jistý, že viděl skoro všechno, co Jošua Valienté přivezl z výjimečné cesty *Marka Twaina*. Černá korporace – v gestu zcela typickém pro Douglase Blacka – nalila Godzillabyty dat pocházejících z cesty do archivu každé vysoké školy, která o to stála, k volnému použití a studiu. (*Godzillabyty*: Nelson měl neodůvodněný odpor k výrazu „petabyty“, což byl uznávaný název pro skutečně obrovská množství dat. Slovo, které znělo jako citoslovce zobání kuřat, nemělo právo odvést práci, která se od něj požadovala. Na druhé straně slovo „Godzillabyte“ vykřikovalo do světa, že tady máme co dělat s něčím nesmírně, nesmírně obrovským... a možná nebezpečným.)

Nelson viděl tenhle klip, nebo jeho varianty, natočené jinými kamerami a z jiných úhlů, už mnohokrát předtím a přemýšlel, proč jeho vyhledávací programy ho vybraly právě teď. Když si klip pustil ještě jednou a pozorně ho sledoval, zjistil, že narychlo natočený amatérský film zachycuje scénu, na níž Valienté v táboře pro uprchlíky ohrožené ozářením na Západu 1

nese pod paží kočku. Někdo z kolemstojících, jež kamera nezachytila, se zasmál a vykřikl: „Co to je? To je lodní kočka?“ A někdo jiný, s největší pravděpodobností Valientého neznámá společnice, která si zřejmě myslela, že je z doslechu, mu odpověděla: „No jasně, ty chytráku, a umí mluvit tibetštinou.“

Člověk musel naslouchat velmi pozorně, aby tu nesmyslnou poznámku zachytil. Ale právě to slovo bylo důvodem, proč vyhledávací program ukázkou vybral. „Tibetština“ byla jedním z tagů pro doprovodný vyhledávací program, který se týkal „Lobsanga“. Program teď vytáhl tenhle úlolek ze složité ságy o *Marku Twainovi* a vynesl ho na hladinu Nelsonovy pozornosti.

Co tím ta žena myslela? Proč by užívala právě slovo „tibetština“, kdyby to nemělo nějaký důvod? Zatím netušil, kam tahle cesta vede. Ale měl spojovací článek mezi jedním z nejpověstnějších projektů Černé korporace, *Twainem* a jeho cestou, a dalším, prakticky neznámým člověkem, Lobsangem, shrnutý v tomhle jediném slově.

Teď bylo jasné, že absolutní nepřítomnost *dalších* podobných spojení byla sama o sobě více než podezřelá.

Pro tuto chvíli už vyhledávání nepostupovalo, zatím obsahovalo všechno, co už věděl. Nelson zazíval, zamrkal a vypnul počítač. Pomyslel si, že je v tom nějaká záhada. Byl si tím jistý a cítil, jak se mu ježí vlasy v zátylku, když si představil, že bude tuhle stopu sledovat dál. A přesně proto se rozhodl dál nevykonávat své farní povinnosti, aby mohl, dokud měl prostředky a sílu, sledovat podobné stopy až tam, kam ho dovedou.

Samozřejmě že ta největší záhada, která jako by ho ovládala z podvědomí, již byl posedlý, bylo tajemství onoho vlastního Vzkročení, toho náhlého objevení Dlouhé Země, do níž se Jošua Valienté, jeho loď, poněkud ukřičená společnice, a jak se zdá, jeho tibetštinou mluvící kočka ponořili tak hluboko – tajemství naprostého převrácení principu kosmu, k němuž do-

šlo za Nelsonova života. Jak by ho to mohlo nezajímat? Co všechno to mohlo znamenat pro lidstvo, pro budoucnost – a samozřejmě pro Boha? Jak by mohl nehledat odpovědi na takové otázky?

Takže nejlepší strategie spočívala v tom, řešit nejdříve malé záhady. A právě teď, v duchu toho hesla, než se rozhodl jít do postele, si Nelson oblékl zástěru, vzal si jednu z krabic s nářadím a vydal se na kameny dlážděný záchod.

Tenhle trůn byl v masivně zbudovaném přístěnku, obsahoval dokonce i pomocná držadla, a byl by úžasnou stavbou, kdyby ho někdo přinutil, aby fungoval tak, jak má. Až dosud zařízení fungovalo zcela nevyzpytatelně, jako podle vlastní zlomyslné vůle. Mnohokrát se pokoušel uvést záchod do pořádku, a snažil se mimo jiné zjistit, proč se vždycky, když vane východní vítr, voda vrací nazpět. Nakonec mu došla trpělivost.

Všeobecně řečeno, pomyslel si, když poklekl před popraskaným porcelánovým idolem, bylo až neuvěřitelné, s čím vším byli Angličané ochotní bojovat.

Kapitola 8

A tak se rodina Valientových vydala na cestu do Horních křížení, do města Valhally, aby chytila dálkový twain na Prvozemi. Cesta twainem napříč třemi tisíci Zeměmi trvala jen několik hodin.

Na Valhalle je čekal Thomas Kyangu a vítal je velkou lepenkovou tabulí s nápisem: VALIENTÉ. Tenhle další Jošuův starý kamarád ve věku kolem padesátky měl dlouhé černé vlasy svázané v týle do koňského ohonu a široký úsměv, který mu bíle blýskal v přiměřeně pohledné tváři. Měl silný australský přízvuk. „Zdravím klan Valienté. Vítejte na Západu Jeden milion čtyři sta tisíc! Ono je to sice přesně jeden milion čtyři sta tisíc a třináct, ale protože byli naši otcové zakladatelé namol opilí, když sem poprvé dorazili, nedokázali přesně počítat. Jenže my to tady rádi zaokrouhlujeme už kvůli televizním zprávám... Rád tě zase vidím, Jošuo.“

Jošua se usmál a potřásl mu rukou. Thomas se chopil části jejich zavazadel, aby jim pomohl.

Pomalu se orientovali, někteří z nich mírně omámení léky proti nevolnosti, stáli na betonové ploše pod vzdutým tělem vzducholodi: Jošua, Helen, Dan a Bill Chambers a u nohou se jim díky Thomasovi vršila jejich zavazadla. Jošua si pomyslel, že jak oni, tak ostatní vystupující cestující se na obrovské ploše úplně ztrácí.

A za ní se rozkládalo samo město Valhalla, chomáč mohut-

ných budov pod modrou oblohou jen mírně zabarvenou smogem, s hučící dopravou a řevem a skřípotem stavebních strojů. Vzduch byl teplý, teplejší než v Čertvíkde. Přesto i v pachu dehtu a oleje tohoto relativně mladého města cítil Jošua slaný přídech vnitrozemského Amerického moře, které se rozkládalo nedaleko, přesně, jak si to pamatoval ze své první návštěvy na tomhle světě, k níž došlo před deseti lety.

S hukotem motorů a šumem vytlačovaného vzduchu se jim nad hlavou přesunul obrovský twain, nákladní loď mířící na tranzitní trasy k Nižším Zemím a k samotné Prvozemi. Hlavním úkolem Valhally bylo sloužit jako hlavní dopravní uzel, jedna ze zastávek pro proud vzducholodí plných zboží a cestujících, který neustále plynul přes více než milion Zemí k Prvozemi a zpět. A nebyla to náhoda, že Valhalla vznikla na místě, kde v mnoha Nižších Amerikách, podle zeměpisu Prvozemě, teklo Mississippi. Vzducholodi vás dokázaly přenést přes světy, ale řeka mohla přepravit vaše zboží *světem*.

Osmiletý Daniel Rodney Valienté nikdy neviděl vzducholod' takové velikosti. Poskakoval, tleskal a nadšeně vykřikoval: „A my taky poletíme jednou z takových, tati?“

„Už za chvílku, chlapče...“

„A támhle máme Sally Linsayovou,“ řekla najednou Helen, „No to je ale překvapení.“

„Dej jí šanci a nech ji chvíli v klidu,“ řekl Jošua Helen polohlasem. „To setkání tady jsme si domluvili.“

Sally byla oblečená do svých tradičních průkopnických šatů, značkové rybářské vesty s množstvím kapes a přes rameno nesla lehkou koženou brašnu. „To je ale kravál,“ řekla, když k nim došla a divadelním gestem si zakryla uši rukama. „Kravál, kam se hnete. Měli bychom si říkat *Homo clamerons*. Člověk rámusivý.“

Helen se na ni bez úsměvu podívala. „Takže cestuješ s námi, co? Velká tulačka si dopřeje let dopravním twainem?“

„No, všichni míříme stejným směrem. Proč se znovu nespřátelít? Můžeme si třeba vyměňovat recepty na zmrzlinu.“

Jošua chytil ženu za ruku pro případ, že by se rozhodla někoho udeřit. Nebylo by to poprvé.

Thomas si samozřejmě té malé mezihry všiml a jeho široký úsměv poněkud ztuhl. „No tak. Cítím tady jisté napětí.“

Bil zamumlal: „Je to poněkud složité. Neptej se.“

Sally vyštěkla: „Co je to za chlápka?“

„Jmenuje se Thomas Kyangu,“ odpověděl Jošua. „Můj starý přítel.“

„Neznáte mě, slečno Linsayová, ale já o vás od Jošuy slyšel.“

„Ach, bože, další fanoušek.“

Helen popošla kupředu. „My dva jsme pořád ještě nebyli představeni, pane Kyangu. Jmenuji se Helen Valientová, rozená Greenová –“

„Ta manželka. Samozřejmě.“ Thomas jí potřásl rukou.

„Ta manželka?“ zasmála se Sally.

„Máte všechna zavazadla? Tamhle mám elektrický vozík. Jošua mi poslal vzkaz. Zarezervoval jsem vám hotel ve Středním městě 4...“ Když procházeli řídnoucím zástupem cestujících po betonové ploše, řekl Thomas: „Nemůžete mít Valhallanovi za zlé, že sleduje Jošuovy úžasné činy, slečno Linsayová.“

„Je to ženatý člověk,“ vskočila mu Helen odměřeně do řeči. „Žádné další ‚úžasné činy‘ už nebudou, pokud do toho mohu mluvit.“

„Ano. Ale to on *objevil* tenhle Valhallský pás během Cesty. Pás Severních Amerik s nádhernými vnitrozemskými moři, zralý k osídlení.“

„Objevil?“ vyštěkla Sally. „Pokud si vybavuju, *já* už jsem tam dávno byla.“

Došli k Thomasově vozítku, k malému otevřenému vozu na elektrický pohon s osmi plastickými sedadly. „Prosím, naskočte si...“ Autíčko vyjelo a zamířilo na jih.

„Jsme s Thomasem staří kamarádi,“ obrátil se Jošua k Sally, snad aby jí poskytl vysvětlení, nebo jen aby udržel klid.

„Chceš tím říct, že už tě pronásleduje dlouho, co?“ ušklíbla se Sally.

„Potkali jsme se před lety v Horních kříženích... Oba jsme byli na studijních prázdninách, i když Thomas tomu říkal, udělat si výšlap. Jsme tak trochu stejné povahy. Protože jsem věděl, že je tady, ve Valhalle, požádal jsem ho, aby nám pomohl.“

Helen řekla: „Děkuji vám, pane Kyangu. A co vlastně jinak děláte?“

„Podívej se na něj,“ ozvala se Sally. „To to nepoznáš? Podívej se, jak je oblečený. Je to česač. Profesionální tulák.“

„Více méně,“ křikl Thomas od volantu přes rameno. „Vyrstl jsem v Austrálii a vždycky mě fascinovali česači. Mnoho členů naší rodiny odešlo, aby se stalo česači, víte, na V kročné verzi Ozu. A mě fascinují přirození V kročníci – jako jste vy, jako Jošua, celá ta věc. I když já přirozený V kročník nejsem. Zajímá mě také to, jak Dlouhá Země změní lidskou civilizaci. Víte, chci tím říci, že je to teprve jedinou generaci ode dne Nazemv kročení, jsme teprve na začátku. Mám podíl i na základních návrzích Valhally, myslím tím města.“

Sally se ušklíbla. „Základní návrhy!“

Thomas nevzrušeně pokračoval. „Nejpřirozenějším způsobem života na Dlouhé Zemi je žít jako česač. Osamělý jedinec, možná rodina, malá soudržná skupina, která se jen tak toulá a sbírá nízko visící ovoce. Dlouhá Země je tak bohatá, že *nepotřebují* dělat nic jiného. Na Valhalle je ovšem důležité to, že je to sice město, skutečné město se všemi průvodními jevy prvozemské společnosti, ale je *podporováno česači*...“

Jošua si všiml, že vjíždějí do mnohem zastavěnější oblasti. Zahlédl tabuli s nápisem STŘEDNÍ MĚSTO 4. Budovy, vystavěné z cihel, malty a dřeva, byly nízké, masivní a rozmístěny ve větších volných prostorách. Charakteristická architektura ko-

lonizovaných světů. Pokud tohle byl střed města, pak to byl střed typického města Horních křížení, kde byla spousta místa, podobného spíše prvozemským předměstským čtvrtím. Na širokých ulicích se pohybovalo velmi málo vozidel a po chodnících jen tu a tam nějaký chodec. Navíc většina z nich měla u pasu *Vkročce*. Tohle nebylo místo, kde by někdo zůstával dlouho.

Ale očividně to bylo město s politickým kvasem. Některé z těch vysokých slepých stěn byly ozdobeny plakáty a graffiti:

PODPORUJTE SJEZD ŠLÉPĚJÍ!
NE PRVOZEMSKÝM DANÍM

a:

PRYČ S GENOCIDOU COWLEYEM!

Thomas pořád ještě hovořil o česačích a městech. „Napsal jsem na to téma knihu,“ říkal právě. „Česači a nová teorie civilizace.“

Helen se zamračila. „Knihu? Knihy už dnes nikdo nečte. Rozhodně ne nové knihy.“

Thomas držel volant jednou rukou a druhou si poklepal na čelo. „Mám ji celou tady. Cestuju po světech a předcítám z ní.“

„Skutečný Johnny Shakespeare,“ zabručela Sally pohrdavě.

Vozidlo zastavilo před čtyřpatrovou budovou s mohutným přízemním průčelím. Thomas řekl: „Tak, jsme na místě. Zahojený buben, nejlepší hotel ve Valhalle. Máte tady rezervaci na tři týdny, pro případ, že byste to potřebovali.“

Sally zavrčela: „Na jak dlouho? Proč? Přiletěli jsme sem jen proto, abychom přestoupili na twain na Prvozemi.“

Jošua se ozval mírným hlasem: „Sally, jsme tady s Helen i proto, abychom pro Dana vyhlédli nějakou dobrou školu.“

Danovi spadla malá čelist. „Vy mě chcete poslat sem? Do školy?“

Helen se podívala na Jošuu: „To sis vybral skvělý způsob, jak mu sdělit novinku!“

„Promiň.“

Poklepala Dana po rameni. „Valhallské školy mají pověst nejlepších škol v Horních křížích, Dane. Bude to zábava, uvidíš, a naučíš se tolik nových věcí. Věcí, které by ses v Čertvíkde nikdy naučit nemohl. Ale jestli bys přece jen raději zůstal doma –“

Dan se na ni zaškaredil. „Nejsem malé děcko, mami. Mohl bych se tady naučit, jak se stát pilotem twainu?“

Jošua se zasmál a prohrábl mu vlasy. „Můžeš být čímkoliv, čím budeš chtít, mladíku. V tom to všechno je.“

Helen se obrátila k Sally. „Taky bych ráda navštívila otce.“

Thomas přikývl. „Jack Green! Z toho se rychle stává další hrdina! Je to zakladatel hnutí Děti svobody, a teď organizuje sjezd Šlépějí, který sem přivádí delegáty z tisíce obydlých Amerik –“

„Stává se jednou z hlavních překážek, nic víc,“ prohlásila Helen odměřeně.

„Tyhle prostoje jsme si nedomluvili,“ vyštěkla Sally na Jošuu. „Proč jsi mi to neřekl?“

Jošua pokrčil rameny. „No, nepočkala jsi, až se o tom nějak dohodneme. A kromě toho, jak bys byla zareagovala? Stejně jako teď, mám pravdu?“

Sally zvedla svou koženou brašnu. „Jdu odsud.“ S tichým puknutím vzduchu, vyplňujícího uvolněné místo, zmizela.

Thomas si povzdechl. „To je ale ženská. Doufám, že ještě mám nějakou naději, že získám její autogram. Tak pojďte, zapíšeme vás.“

Kapitola 9

Ráno Bill vyrazil do města, aby se, jak on tomu říkal, „sám trochu porozhlédl kolem“. Jošua se ujistil, že má mobilní telefon, aby si mohl zavolat pro odvoz, kdyby se náhodou „poněkud zapomněl“.

Bill odjel ve chvíli, kdy se objevil Thomas, který měl odvézt Jošuu, Helen a Dana do vyhlédnuté školy. Ta ležela v jiné části nazvané Střed 7, na druhé straně komplikovaně navrženého města. Nasedli tedy znovu do Thomasova vozítka a vydali se napříč městem.

Ode dne, kdy tady byl Jošua naposled, se město nesmírně rozrostlo. Valhalla, která vznikala na zelené louce, byla už od začátku plánována jako něco víc než další obyčejné město. Už v původních plánech vypadala přitažlivě jiná. Byla budována v šestiúhelníkových útvarech, které se rozkládaly na jižním pobřeží Amerického moře tohoto světa a rychle se zakusovaly do původního pralesa. Mnoho domů se lesklo solárním nátěrem, ale jiným na střeších rostla tráva a další zeleň jako přirozené došky.

A kdykoliv se otevřel výhled k severu, zahlédl Jošua moře, plochý stříbřitý obzor. Pobřeží leželo zhruba ve stejné zeměpisné šířce jako prvozemské Chicago. Na pobřeží nabylo město poněkud jiného, staršího vzhledu. Byla to ozvěna staré Ameriky a její námořní historie. Byl tam teď slušný přístav, tvořený převážně dřevěnými budovami, skladišti a loděnice-

mi. Stálo tam dokonce něco, co vypadalo jako rybářský kostelík – a Jošua předpokládal, že už tady budou mít i pomníčky věnované těm, kteří zmizeli na téhle verzi Amerického moře, kameny bez hrobů, kameny, pod nimiž neležely žádné ostatky. A ještě o něco dál byly přístavní hráze, mola a vlnolamy. A na moři byly lodě, šedé stíny, některé poháněné mechanicky, většinou pravděpodobně parními stroji na uhlí, ale většina z nich byly plachetnice, podobné rekonstruovaným muzeálním exponátům.

I po tomhle novém oceáně se plavili námořníci, lovili do sítí i na udice. Lovili děsivé ryboještěry, podobné plesiosaurům, a zdobili si své čluny jejich obrovskými čelistmi a páteřemi. Jako velrybáři osmnáctého a devatenáctého století na Prvozemí, i tihle mořští poutníci zkoumali své světy s nárůživostí, která by zahanbila mnohé vědce, a spojovali roztroušené, rostoucí osady na pobřeží Vlkročných Amerických moří. Nebyli to velrybáři, protože tady velryby nežily, ale Jošua si pomyslel, že se pokusí udělat si čas na to, aby si tohle všechno prohlédl i s Danem a popovídali si o *Moby Dickovi*.

A kdykoliv zahlédli okraj města směrem do vnitrozemí, uviděli něco, co bylo svým obyčejným způsobem mnohem podivnější. Vnější předměstí, poseté továrnami a železárnami, končila u okrajů vymýceného pralesa nebo u částečně vysušených blat a močálů. Nikde nebylo žádné pole, nikde se nepásl dobytek, za hranicí města nebylo jediné vypěstované stéblo trávy. Bylo to město bez obdělání půdy, bez zemědělského zázemí.

Jošua znal teorii Valhally. Byla to jedna z odpovědí jeho generace na výzvu nekonečných prostor Dlouhé Země. V den Nazemvkročení se začalo lidstvo šířit po zvětšené Zemi (skoro všichni, kteří nebyli jako Sally a její rodina, protože ti už ji znali), která měla průměr osm tisíc mil a povrch tak obrovský, že by vedle něj Dysonova koule vypadala jako pingpongový míček. *Jak* tam žili, záleželo na tom, čemu dávali přednost, na

vzdělání a na instinktech. Někteří cestovali mezi Prvozemí a Nižšími Zeměmi a hledali trochu dalšího prostoru a způsob, jak vydělat trochu více peněz. Jiní, jako rodina Greenova, se vydali do Vlkročné divočiny a začali budovat nové osady. Příběh Ameriky z doby dobývání Západu, touha znovu překročit vzdálené hranice. A jiní se tam vydali jen tak a brali si z nekonečného bohatství Dlouhé Země, co potřebovali – Thomasovi česači.

To všechno bylo moc hezké, ovšem jen do dne, kdy vás chytí zánět zubního nervu. Nebo kdy se vám pokazila čtečka. Nebo když jste se začali obávat, že se vaše děti nenaučí nic víc než orat pole a chytat divoké králíky. Nebo jste dostali alergii na moskyty. Nebo, k sakru, když jste dostali chuť *nakupovat*. Někteří lidé se vraceli na Prvozemí nebo na přeplněné blízké Země.

Valhalla byla další odpovědí. Zbrusu nové město, které vyrůstalo v Horních křížích, daleká Dlouhá Země, která se životním stylem lišila od Prvozemě, to znamená, že byla podporována česači, ne farmáři. V historii lidstva byli i na Prvozemí podobní lidé, a kdyby ta společnost lovců-sběračů měla dost času a bohaté prostředí, mohla to dotáhnout vysoko a vytvořit složitá společenstva. Před pěti tisíci lety budovali nomádští domorodí Američané u Watson Brake v Louisianě rozlehlé zemní komplexy. Valhalla dělala něco podobného, ale dovedla tu činnost na novou, moderní a mnohem průmyslejší úroveň.

Shodou okolností prvním tématem, o němž se rozhodl mluvit ředitel školy Jacques Montecute, když si pozval Dana a jeho rodiče na nezávazný úvodní pohovor do své kanceláře, byla teorie o vzniku města.

„Ústředním etickým mottem Valhally je vyváženost,“ řekl Montecute.

Bylo mu kolem třicítky, byl štíhlý, poněkud vážný a měl přízvuk, o němž si Jošua myslel, že by mohl být francouzský,